

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 48

Simbătă 13 mai 1972

16 pagini — 1 leu

Muzeul național

La 8 Mai, data împlinirii a cincizeci și unu de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu a inaugurat Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România. Coincidența nu este întâmplătoare, și ocaziile adaugă un plus de semnificație unui destin exemplar, vocației istorice și naționale realizate în țara noastră de organizația revoluționară a clasei muncitorești. Întreaga activitate creatoare a ultimelor decenii, tot efortul de construcție socialistă reprezintă o pagină de istorie în marea carte a trecutului, prezentului și viitorului României. Conștiința socialistă înseamnă în primul rând o posibilitate de a studia viitorul. Contemplăm trecutul pentru a vedea cine suntem azi și ce putem fi mâine. Muzeul de istorie al Republicii este în acest sens o confruntare a națiunii noastre socialiste cu sine, o trecere în revistă a temeiurilor de încredere în viitorul socialist al patriei. Am putut vedea încă o dată în sălile îngrijit amenajate că suntem un popor vechi, cu o ascendență nobilă, că am cultivat întotdeauna tradiții generoase, că vîrsta socialistă a țării este rodul aspirațiilor seculare, calea realizării unui ideal cu o prezentă îndelungată în gândirea social-politică de la noi.

Pentru școală, muzeul presupune o realitate de un ordin deosebit, imbinând posibilitățile instructive cu o excepțională forță educativă. Nici o lecție de istorie nu va fi mai convingătoare decît aceea de la Muzeul național, unde poți cu sugestivitate identifica identitatea noastră națională și vocația internaționalistă implicată în activitatea istorică a poporului român, unde faptele trecutului și tumultul prezentului au o intensitate neobișnuită. Muzeul de istorie poate deveni o adevărată școală a virtuții naționale, un mijloc de educație socialistă și internaționalistă. Atenția deosebită a conducerii de partid și de stat, îndrumările date de tovarășul Ceaușescu personal au transformat o colecție de relicve emoționante, dar lipsite de viață, într-o realitate prezentă, înzestrată cu o mare capacitate mobilizatoare. Elevii trebuie să vadă acolo continuitatea istoriei multimilenare a poporului român, valoarea anilor socialismului în contextul întregului efort național, amploarea realizărilor actuale. Să transformăm acest muzeu într-o școală a patriotului și internaționalismului socialist! Să facem din cuvîntul partidului, din apelul vibrant al tovarășului Ceaușescu o realitate a școlii românești: „Valoarea unei istorii cu adevărat științifice constă în înfățișarea obiectivă a faptelor, în interpretarea lor justă, constituind astfel o oglindă a conștiinței de sine a poporului, a claselor, înmănunchind experiența de viață și de luptă a masei și a conducătorilor”! S-a spus întotdeauna că adevărul este invincibil. Este o convingere adîncă a poporului, în numele căreia vorbesc și exponez muzeului. Adevărul istoriei noastre este invincibil.

Tîind panglica inaugurală, secretarul general al partidului a reafirmat de fapt conștiința perenității noastre, a înmulțit valoarea prezentului istoric cu un gest de mare noblețe, al cărui loc se află între imaginile cele mai prețioase ale muzeului.

„TRIBUNA ȘCOLII”.

În
acest
număr

● Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România — vibranta retrospectivă istorică, școală de educație patriotică.

● Simpozionul național „Perfecționarea tehnologiei didactice”: O breșă în formele de învățămînt tradițional — interviu cu Marieta Sava, director general în Ministerul Educației și Învățămîntului ● De la cercetarea aplicativă la lecții moderne, practice, demonstrative — masă rotundă

● Științe sociale: Politica P.C.R. — aplicare creatoare a marxism-leninismului la condițiile țării noastre. Contribuția partidului nostru la îmbogățirea tezaurului teoretic al mișcării comuniste și muncitorești internaționale ● Principiile relațiilor dintre țările socialiste. Colaborarea în cadrul C.A.E.R. ● Repartiția în agricultura cooperatistă ● Valențele educative ale informării politice.

„Relief românesc“

Volumul „Interferențe“, primă recoltă a cenaclului literar „Relief românesc“ din București, are un singur cusur: i-ar mai fi trebuit măcar o pagină, o succintă biografie a cenaclului, dacă nu chiar o evocare a începuturilor.

Ar fi fost o sugestie și — de ce nu? — un îndemn pentru atîția profesori de literatură din întreaga țară, să afle cum cițiva dascăli și ucenici de-ai lor s-au constituit într-un modest cenaclu, rîndindu-se sub zodia venerației pentru marile valori ale literaturii românești, cum de la o înflinire la alta activitatea a crescut și s-a diferențiat, definindu-se diverse laturi: încercări literare, evocări, lecturi din scrierile cunoscuți sau întîlniri cu creatori contemporani, studii de critică și istorie literară.

De ce a „prins“ și s-a dezvoltat atît de repede (abia au trecut doi ani) activitatea de la „Relief românesc“? Pentru că inițiativa profesorilor Gh. Burcescu și G. Popescu-Ger a fost generos îmbrățișată de sindicatul învățămînt al sectorului 4 care a asigurat cenaclului de la început, în biblioteca din Str. Matei Basarab, un sediu foarte potrivit.

Apoi alți dascăli și elevi, la rîndul lor, și-au adus colegi și prieteni, alți entuziaști, de cele mai felurite profesii (medici, ziaristi, funcționari, dar toți iubitori pătimași ai literaturii), s-au alăturat, și ei, dînd activității inițiale amploare continuă.

Convinși că menirea cea mai înaltă a dascălului nu e aceea de a crea literatură, nici aceea de a cîntări și sancționa procesul de creație literară, ci, mai ales, aceea de a populariza marile opere, de a înteți cultul nobil pentru adevărații creatori, oamenii aceștia modești și entuziaști au izbutit să facă din cenaclul lor o vatră a fo-

cului sacru, în jurul căreia se adună, din cînd în cînd, ca să se păstreze mereu tineri și mereu sensibili la frumos. Căci nu poți propune altora pe Eminescu și pe Blaga, pe Creangă și pe Marin Preda cu un gest acru și plictisit!

Prima plachetă a cenaclului, intitulată „Interferențe“, nu are pretenția de a cuprinde între coperte opere fără seamăn de originale, nici studii critice de o erudiție coplesitoare, cu ultimul cuvînt în materie. Ea cuprinde, în schimb, efortul colectiv al căutărilor, neliniștea și patosul creației, tendința spre puritate.

Personal, am regăsit în plachetă atmosfera aceea de neuitat din cenaclu, și sînt convins că începutul acesta promițător este, bineînțeles, numai un început.

Nu m-a surprins cu nimic, să aflu, în ultima clipă, că însuși președintele Uniunii Scriitorilor, Zaharia Stancu, aplaudă această activitate și promite o masă rotundă cu membrii cenaclului pe o tematică legată de realizările și obiectivele literaturii contemporane. Iată un început cît se poate de frumos.

Constantin Marinescu

Documente literare sonore

Sînt mai mulți ani de cînd Radiodifuziunea transmite „Fonoteca de aur“, o emisiune în care sînt făcute publice valorile inestimabile aflate în arhiva de aproape o jumătate de secol a studioului de radio București sau a celorlalte studiouri din țară. La primul festival de poezie „G. Bacovia“, criticul literar Victor Crăciun a ținut chiar o comunicare în legătură cu documentele sonore referitoare la opera marului poet băcăuan. A

fost această comunicare o elocventă demonstrație a valorii științifice a fonotecii Radiodifuziunii.

Aceste documente sonore au însă și o deosebită valoare educativă, ele pot fi folosite cu succes de către profesori la lecțiile de istorie a literaturii române, în conferințe sau chiar spectacole. Emisiunea „Fonoteca de aur“, programată pe programul II, la oră destul de tîrzie, nu facilitează însă marului public — și în primul rînd elevilor — contactul cu aceste adevărate comori spirituale. Evident, în această direcție s-ar putea aduce îmbunătățiri, dar nu despre programul de radio vreau să vorbesc acum, ci despre felul cum s-ar putea folosi la lecții aceste înregistrări.

Sînt profesori care copie pe bandă de magnetofon toate emisiunile cu vocile unor scriitori, apoi folosesc aceste benzi în lecție. Proce-

deul este oarecum greoi, benzile trebuie la rîndul lor fonotecate și pentru asta e nevoie de cel puțin două magnetofoane și unele cunoștințe tehnice. Ministerul Educației și Învățămîntului ar putea rezolva mult mai simplu această problemă și ar veni și în ajutorul celor care nu s-au gîndit pînă acum la un asemenea element de modernizare a lecției.

În colaborare cu redacția literară de la radio, s-ar putea realiza o bandă care să conțină documente sonore privitoare la istoria literaturii române, așezate în ordinea cerută de program, eventual însoțite de unele comentarii succinte privitoare la împrejurarea în care a fost făcută imprimarea respectivă. La fiecare scriitor s-ar face atît

imprimări cu vocea lui, cit și eventuale opinii ale unor mari critici despre scriitorul respectiv.

Sigur, o asemenea întreprindere cere un oarecare efort, dar valoarea acestei benzi ar fi inestimabilă. Multiplicarea ei se poate face și la nivelul județului, în cadrul caselor județene ale corpului didactic.

Important este ca această bandă de magnetofon să existe.

Ioan Neacșu

Cursuri de vară pentru profesorii de istorie

Societatea de științe istorice va organiza în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, știință și cultură cursuri de vară de informare și documentare pentru profesorii de istorie din învățămîntul de cultură generală, membri ai societății.

În vara aceasta cursurile vor avea loc în centrele: Cluj (10—23 iulie); Constanța (15—28 iulie); Suceava (17—30 iulie).

Programul cursurilor va cuprinde expuneri, conferințe, consultații, discuții privind probleme majore ale istoriei patriei, istoriei universale, metodicii predării istoriei (susținute de academiștii, profesori universitari, cercetători științifici, profesori de liceu), precum și aplicații științifice, vizite — excursii documentare tematice.

Profesorii care doresc să participe la aceste cursuri vor înainta cereri de înscriere numai prin intermediul filialelor S.S.I., pînă, cel mai tîrziu, la data de 31 mai a.c.

Pentru amănunte privind condițiile de participare la cursuri, profesorii interesați se vor adresa filialelor S.S.I. din toate județele țării.

Răspundem cititorilor

Jean Lupu, Slatina. Vă precizăm că timpul lucrat ca activist la o casă de cultură nu se recunoștea la vechimea în învățămînt nici înainte de 1 ianuarie 1970 (data aplicării normelor privind stabilirea vechimii în învățămînt, aprobate cu Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 954/1969), dacă persoana în cauză nu avea cel puțin absolvirea fără diplomă a unei facultăți pregătitoare de personal didactic sau a unui liceu pedagogic. Numai perioadele recunoscute înainte de 1 ianuarie 1970 — cu respectarea instrucțiunilor

în vigoare pînă la acea dată — se mențin, în continuare la stagiul și după această dată.

Pe tovarășul Nistor G. Gal din Oradea îl informăm că perioadele de timp în care personalul didactic depune orice formă de activitate în cadrul acțiunii de perfecționare se consideră ca timp lucrat în interes de serviciu și cei în cauză primesc salariul cuvenit. În această categorie se cuprind și cursurile pentru pregătirea examenului de definitivare, a gradelor didactice, ca și prezentarea la examenele sau concursurile respective. Dacă aceste activități au loc în zilele în care titularii respectivi au ore de predare la clasă, ei vor fi înlocuiți prin largire de sarcini (nu prin plata cu ora).

Ion Costea, profesor (fără studii corespunzătoare) la Școala generală Poiana Horea, comuna Belș, jud. Cluj. Potrivit HCM nr. 2841/1968 (art. 12, alin. 2), numai cadrele didactice cu studii complete, care își desfășoară activitatea în unitățile de învățămînt din localitățile rurale cu condiții deosebite, stabilite ca atare de Ministerul Educației și Învățămîntului (cu avizele altor organe centrale), primesc o

indemnizație lunară de 100 lei, care nu face parte din salariul tarifar, dar care se ia în calculul salariului (ciștigului) mediu pe baza căruia se stabilește indemnizația pentru concediul de odihnă.

În consecință, cadrele didactice din aceleași localități utilizate ca suplinitori fără studii corespunzătoare, nu pot beneficia de plata acestei indemnizații.

Ion Holban, învățător din București și Ion Velescu, profesor din comuna Roșiori, jud. Bacău, arată că, potrivit art. 227 din Legea nr. 6/1969 privind Statutul personalului didactic, cel care împlinește în cursul anului școlar vîrsta prevăzută de lege pentru trecerea la pensie (60 ani bărbații și 55 ani femeile), dacă solicită să fie scos la pensie, acest lucru se poate face numai la data încheierii anului școlar. De aceea, dacă o persoană solicită înscrierea la pensie înainte de încheierea anului școlar (31 august), trecerea sa la pensie nu se poate face decît la data de 1 septembrie, iar în lunile iulie și august beneficiază de indemnizația pentru concediul de odihnă la care are dreptul.

Th. Leonescu

Corespondența

În ultimul timp am primit la redacție un număr de reviste școlare, culegeri de articole metodice din județe, precum și lucrări personale ale unor cadre didactice. Le consemnăm, la această rubrică, pe cele mai interesante dintre ele.

● Nr. 5/1971, al revistei Aripă tînere a elevilor Liceului „Gheorghe Gheorghiu-Dej“, din Birlad, este și interesant și bogat, prin varietatea rubricilor, a procedurilor editoriale. Dialoguri necesare, Viața cercurilor, Lira etc. sînt tot atîtea ferestre deschise, prin care cititorul poate privi și descoperi mai ales, lumea propunțiilor școlare, ale elevilor de la acest liceu bîrlădean, gîndurile lor de viitor, dar și universul de miraj al artei, așa cum li se dezvoltă în cercările lor literare.

Remarcăm însemnările eleviei Felicia Tabără („Noutăți în fiziologia creierului uman“, „Din viața cercurilor de chimie“, de Constantin Saulea, „Problemele“ aceluiași, problemele elevului Viorel Dinescu, paginile de umor etc.

● Școala buzoiană (Culegere de materiale științifice, didactice, culturale), numărul pe 1972, propune cititorilor săi — cadrele didactice din județ — o multitudine de articole, studii, opinii, sinteze, considerații metodico-didactice, recenzii, consultații pentru învățătorii și profesorii înscriși la examenele de grade. Semnalăm, în acest sens, câteva titluri: „Importanța cabinetului de științe sociale în sporirea eficienței lecțiilor“, de prof. Ion Iordache; „Atelierul școlar, necesitate imperioasă a învățămîntului actual“, de ing. Ioan Onofrei; „Unele aspecte privind legarea fizicii de practică“, de prof. Nicolae Manole, foarte utilă „Bibliografie minimală la lecțiile de învățămînt ideologic al cadrelor didactice“.

Editorii culegerii — Inspectoratul școlar, Comitetul sindicatului și Casa corpului didactic — sprijină în acest fel, în mod eficient, eforturile cadrelor didactice în multiplele lor sarcini instructiv-educative din școli.

● Profesoara Elena Nidoleana, din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, ne semnaleză cu căldură cartea Pe cuvîntul nostru de pionier I, de Gheorghe Movilă, profesor la Liceul din Comănești, apărută de curînd, în Editura „Ion Creangă“.

Cartea dezvăluie cu sensibilitate, într-o suită de povestiri, cunoașterea de către autor a universului celor mici, cărora li se adresează. E și firesc să fie așa, de vreme ce trăiește printre ei, ca profesor, instruindu-i și educîndu-i.

De astădată însă, profesorul alege calea ficțiunii, pentru a-și spori contribuția în opera atît de nobilă a modelării sufletelor celor tineri, aflați încă în școală. Și nu numai ficțiunea, pentru că adesea scriitorul pleacă de la date autobiografice, rememorînd fapte din vîrsta progrîșii copilăriei sau a colegilor de altcîndva, a locuitorilor de pe aceste meleaguri, petrecute în anii grei ai războiului.

De asemenea, nu puține sînt povestirile care cultivă sentimentele frumoase ale elevilor.

Nu putem încheia această scurtă prezentare a cărții, pe care o recomandăm micilor cititori, decît reproducînd cuvintele autorului însuși, de pe ultima copertă, din care aflăm însăși geneza ei:

„Ecourile naturii descoperite încă din copilărie pe meleagurile moldovene, unde am deschis ochii, ale legendelor ascultate din bătrîni, ale jocurilor și primelor vise mi-au vibrat în inimă neîncetat. Le-am regăsit în lumea copiilor de azi, de care mă apropîi cu sentimentul unei nostalgice retrairi. Fiind mereu în mijlocul elevilor, ca profesor, am privilegiul de a cunoaște îndeaproape frumusețea vîrstei lor în noile condiții de viață care le înarpează idealurile“.

● Filiala din Reșița a Societății de științe filologice din R.S.R., în colaborare cu Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Caraș-Severin ne-a trimis un impresionant volum de Studii de limbă, literatură și folclor. Impresionant: nu numai ca proporții (356 pagini), dar și ca informație și substanță.

Structurate în cîteva secțiuni: Limbă și literatură, Etnografie și folclor, Metodică, Evocări — articolele, studiile din culegerea reșițeană sînt adesea contribuții demne de prețuire în ansamblul cercetărilor filologice curente.

Remarcăm, printre altele, comunicările semnate de G.I. Tohăneanu, Al. Bîrșescu („George Călinescu la Jurnalul literar“), I. Bettisch, Al. Horvath, C. G. Bogdan („Scrieri inedite de la Romul Lădeș“).

HRISTU CĂNDROVEANU

Vibrantă retrospectivă istorică, școală de educație patriotică

Prof. univ. ȘTEFAN I. ȘTEFĂNESCU, directorul Institutului de istorie „N. Iorga”:

Un evantai de sentimente patriotice

— Pentru tinăra generație, pentru toți oamenii muncii din patria noastră care vizitează Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România, patrimoniul său de incalculabilă valoare istorică este de natură să declanșeze un adevărat evantai de sentimente patriotice.

— Într-adevăr, retrospectiva istorică de mari dimensiuni pe care o prilejuiește acest luminos focar de cultură și știință va aprinde în sufletul tinerei generații, al tuturor vizitatorilor săi din țara noastră o întreagă bogăție de sentimente patriotice, de dragoste față de patrie. Cronologic, mă gândesc mai întâi la sălile de istorie străveche și veche care subliniază permanența și continuitatea poporului român în ținuturile locuite de el și în ziua de astăzi. Cum poți să nu fii emoționat văzând documentele înfățișând ideea permanenței Daciei, care revine ca un simbol al unității politice a poporului nostru!

— Apoi momentul de formare a statelor românești...

— Care marchează începuturile unității interne. Sînt importante documentele care atestă faptul că primul stat, care ia ființă ca stat de sine stătător pe aceste meleaguri, poartă numele de Țara Românească. Formarea statelor românești marchează ideea de refacere a unității politice și, în același timp, ideea de independență. Basarab și Bogdan, ale căror portrete pot fi văzute în muzeu, simbolizează această idee, realizată printr-o acțiune diplomatică foarte atentă, care urmărea îndeaproape conjunctura politică internațională. Sînt fascinante sălile care oglindesc epopeea românească a secolelor XIV — XVI, concretizată prin figuri de conducători ca Mircea

cel Bătrîn, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare și care a culminat cu momentul Mihai Viteazul (una dintre cele mai frumoase săli ale muzeului).

— Numeroase documente, fotografii, gravuri, machete vorbesc despre lupta pentru împlinirea aspirațiilor de libertate și progres social.

— Mă gândesc la răscoalele țărănești conduse de Horia, Cloșca și Crișan, la sala consacrată evocării mișcării revoluționare de la 1821, la romantismul revoluționar al generației pașoptiste, căreia îi este de asemenea consacrată o întreagă sală. O frumoasă reprezentare în muzeu își găsește momentul 1859, începuturile statului modern român care se impune ca stat independent prin sacrificiile de singe făcute în timpul războiului din 1877 — 1878 — un pas mai departe pentru ceea ce avea să se realizeze cîteva decenii mai tîrziu: desăvîrșirea unității naționale din 1918. Un accent deosebit se pune pe momentul istoric al creării Partidului Comunist Român, ca și pe cel al înfăptuirii actului de la 23 August 1944.

— Care a deschis calea marilor realizări sociale și politice din anii următori.

— Mai multe săli sînt consacrate acestor transformări, realizărilor din anii construcției socialismului, eroismului maselor muncitoare, perioadei istorice de după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, atît de bogată în mari acte politice, sociale și economice. Un loc aparte a fost rezervat rolului pe care îl joacă, stimei de care se bucură România socialistă pe plan internațional.

Prof. univ. dr. ARON PETRIC, decanul Facultății de istorie de la Universitatea București:

Tezaur de lecții vii pentru elevi și studenți

— Ați fost unul din participanții la selectarea materialelor și la aranjarea lor în sălile de expoziție pentru partea de istorie contemporană. Cum ați procedat în aranjarea expozitelor pentru a realiza funcționalitatea lor educativă?

— Trebuie să mărturisesc că această operație nu a fost deloc

ușoară. Înainte de orice, însă, aș sublinia faptul că, în organizarea muzeului, am primit indicații deosebit de prețioase din partea conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, a Academiei de științe sociale și politice și că ne-am folosit de experiența altor muzee de prestigiu din țară, cum este Muzeul de istorie

NICOLAE CEAUȘESCU:

„Sîntem convinși că prin aceste minunate mărturii ale glorioasei istorii a poporului nostru, Muzeul va constitui un mijloc eficient de educație patriotică, internaționalistă, a tinerei generații, a tuturor oamenilor muncii din patria noastră”.

a Partidului Comunist Român, a mișcării revoluționare și democratice din România. Ne-a preocupat să realizăm o aranjare estetică și funcțională a sălilor, o prezentare cit mai atrăgătoare a acelor exponate care au o valoare deosebită pe plan educativ. Pentru a valorifica din plin materialul expus, am beneficiat de concursul arhitecților și graficienilor care ne-au ajutat să creăm ambianța afectivă corespunzătoare conținutului acestui material. Muzeul va exercita o importantă funcție educativă asupra tuturor categoriilor de vizitatori. Dar gândurile mele se îndreaptă în principal către tineret — tineretul școlar, tineretul studentesc.

— Tineretul este atras spre muzeu prin curiozitatea vie, specifică vârstei sale.

— Dar cred că lucrurile nu trebuie lăsate să se desfășoare numai în funcție de acest interes spontan și că trebuie întreprinse măsuri pentru ca ceea ce s-a acumulat cu atîta trudă și ceea ce este atît de valoros în acest muzeu de istorie națională să fie valorificat pe deplin. Este cunoscut faptul că în pre-

darea istoriei, îi se recomandă profesorilor, ca una din căile importante de educație a tineretului în spirit patriotic și internaționalist, vizitarea muzeelor și chiar crearea în cadrul școlilor a unor muzee și colțuri muzeistice, fie ele oricît de modeste. Se recomandă, de asemenea, realizarea unor lecții în muzeu. Cred că această modalitate ar trebui să-și găsească posibilități de realizare la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România. S-ar putea stabili o anumită zi din săptămîna — dată fiind marea afinență de vizitatori în tot cursul săptămîinii — în care muzeul să fie cu precădere la dispoziția școlilor și facultăților tocmai pentru a se organiza astfel de lecții în sălile lui. Aș vedea astfel de lecții, legate de anumite capitole mari ale istoriei naționale cum ar fi „Formarea poporului român și continuitatea sa pe teritoriul țării noastre”, „Lupta pentru independență în epoca feudală și în cea modernă”, „Instaurarea puterii democratice populare din țara noastră”, „Probleme ale construcției socialismului” etc. Astfel de lecții, mai ales cu caracter recapitulativ și de sinteză, ar putea fi făcute de profesori în colaborare cu muzeograful sălilor respective. De altfel, pentru acțiunile cu caracter mai larg, muzeul dispune și de o frumoasă sală de conferințe unde, cu un număr mai mare de studenți sau de elevi, s-ar putea organiza lecții.

— Se preconizează ca muzeul să fie și centru de cercetare științifică.

— Cred, și prin aceasta fac o sugestie conducerii sale, că în acțiunea de cercetare istorică, de prelucrare a materialului muzeistic, ar putea fi folosiți și studenții facultăților de istorie, care ar desfășura astfel o utilă activitate practică, prevăzută în planurile noastre de învățămînt. O parte din studenții noștri vor putea să lucreze pe șantierele arheologice pe care le va deschide acest muzeu. Același lucru îl pot face și profesorii și elevii din școlile învecinate cu șantierele respective. Fi-rește, toate acestea au nu numai o finalitate științifică, ci și una, mai ales, educativă. Vrem să folosim toate posibilitățile pe care ni le oferă muzeul, un adevărat tezaur de lecții vii, pentru a sporii eficiența activității educative în rîndurile elevilor și studenților.

OCTAVIAN BUZESCU

Fotografii: P. COZIA

O DISCUȚIE

despre absolventul de liceu

Pentru mulți, pentru foarte mulți oameni, bacalaureatul a însemnat — într-o epocă în care absolvirea liceului era o problemă materială serioasă — o treaptă superioară pe scara parvenirii sociale. Într-o țară „eminamente agricolă”, în care peste 40% din populația țării era analfabetă, a obține o diplomă de bacalaureat era, categoric, o performanță nu atât intelectuală, cât financiară, ea însemnând niște serioase eforturi materiale pe care le făcea o familie care-și voia odrasla „absolvent de liceu”.

În 1938, erau înscriși în școlile primare un număr de peste un milion și jumătate de elevi, dintre care doar 10—15 la sută ajungeau în cursul secundar, în licee așadar, restul mulțumindu-se cu cele 4 clase elementare sau, în cel mai bun caz, șapte clase. În 1970, numărul celor înscriși în școlile generale a crescut cu peste 300 la sută, iar din trei elevi înscriși în clasa I, unul absolvă acum 12 clase ale unui liceu de cultură generală sau de specialitate.

Cifrele probează o realitate socială de necontestat.

Dar dincolo de semnificația cifrelor, evoluția, nivelul nostru de cultură a traversat și traversează încă perioada unor intense revoluții de mentalități, de concepții asupra rolului școlii și a efectelor ei sociale, asupra relațiilor noi pe care le stabilește tinerii care are, cu generozitate, la dispoziție, toate condițiile de instruire.

Mentalitățile sînt greu de cuprins în statistici. Ele există, pur și simplu, prin manifestări diverse care iau uneori forma unor fenomene fie întâmplătoare, fie cauzal determinate.

O largă acțiune a tuturor organelor de educație urmărește, de cîțva timp încoace, cunoașterea tuturor tinerilor apți de muncă, care, dintr-un motiv sau altul, nu s-au încadrat încă într-o formă de activitate productivă. Evident, nu este vorba doar de o inventariere a lor, ci de o intensă muncă de lămurire, de încadrare, în ultimă instanță. Un mare număr de tineri găsiți neîncadrați sînt absolvenți de liceu, aflați, după pretențiile lor și ale părinților, într-o situație de tranziție între terminarea liceului și intrarea la un institut de învățămînt superior. Unii, după eșecuri succesive,

continuă să fie întreținuți familiilor, în vederea unui alt examen, refuzînd în acest timp — uneori 2—3 ani chiar — să aibă o altă ocupație. Eforturile laudabile ale inițiatorilor acțiunii au reușit să determine un mare număr de absolvenți să se încadreze în producție. Mai de voie, mai de nevoie, căci concepția conform căreia un absolvent de liceu „are dreptul” la anumite funcții și este „incompatibil” cu altele, concepția conform căreia liceul deschide o unică și ideală perspectivă spre facultăți a persistat și persistă încă.

De ce? De unde pornesc asemenea mentalități? N-aș îndrăzni să operez o ierarhizare, precizînd că izvorul se află întii în familie și apoi în școală sau invers. Cert este că aceste concepții există, circulă, în ciuda preceptelor pedagogice moderne, în ciuda eforturilor noastre de a ridica la o înaltă demnitate umană munca, de orice natură ar fi ea.

Ce se întîmplă în familie, în acest mediu prim al formării deprinderilor de viață, al elucidării concepțiilor și perspectivelor? Peste ani de zile cred că o asemenea analiză va fi inutilă și voi explica de ce. Părinții celor acum adolescenți și-au trăit copilăria și tinerețea în alte vremuri, sub semnul altei orînduirii sociale. Un absolvent de liceu era în orînduirea capitalistă un privilegiat, această calitate plătindu-se cu bani grei, cu eforturi materiale serioase de către aceia care aspirau spre acest privilegiu. Pentru foarte mulți dintre părinții celor astăzi adolescenți, liceul a rămas încă un privilegiu, formal evident, căci gratuitatea învățămîntului permite oricărui copil capabil să se îndrepte spre el. De aici însă, din această situație de tranziție a concepției părintești, se nasc mentalități ca cele enumerate mai sus. „Lasă, spun părinții, eu am trăit greu în tinerețe, m-am chinuit muncind; copilul meu vreau să aibă o viață ușoară”. Pentru că, în viziunea lor, „a face carte” (lucru care le-a fost interzis lor, la vîrstă respectivă) înseamnă a aspira spre o viață ușoară, în care nu trebuie să se repete nici eforturile părinților, nici greutățile lor, nici munca lor în condiții mai dificile. Ei știu și înțeleg că societatea noastră oferă astăzi toate condițiile ca un tînar să învețe, să se cultive. Obiectiv, realizează acest mare câștig al so-

cialismului, dar numai obiectiv, căci subiectiv, în propria lor familie, ei transformă acest drept social într-un scop în sine. Aici se ascunde, după cum spunem, o gravă eroare educativă, căci împingînd copilul spre abordarea învățăturii ca un scop în sine, ca un mijloc de parvenire socială, de pavăză, pur și simplu, împotriva muncii, acestuia i se transmite, chiar înainte de absolvirea liceului, o mentalitate egoistă asupra integrării sale sociale. Un foarte mare număr de elevi de liceu cu care am stat de vorbă mi-au mărturisit că ei fac liceul dintr-un interes strict personal, pentru a-și asigura anumite avantaje oferite de diploma de bacalaureat. Întîmplător, nici un profesor nu i-a contrazis sau n-a găsit argumente ca să-i contrazică.

Căci consider că aceste argumente există și trebuie folosite. Confuzia care se face adesea între gratuitatea învățămîntului liceal și finalitatea lui socială dă naștere și în școală unei orientări greșite. Sigur că absolventul de liceu este mai cult, mai instruit decît un alt tînar de vîrstă lui care n-a trecut prin școală. Dar acest surplus de pregătire nu este, pur și simplu, un drept personal, un bun al individului și atîta tot. Înțeleg această deschidere de orizonturi, acest nivel de cultură și ea o îndatorire socială. Oferind, cu generozitate, dreptul la învățatură, societatea nu-și poate permite să nu folosească, să nu utilizeze această energie umană superior pregătită. Nu mă refer aici la aspectul formal, mecanicist al unei asemenea utilități sociale. Pregătirea superioară înseamnă concepție de viață superioară, posibilitatea de a discerne în realitatea socială căile prin care devii necesar. Mă refer în special la concepția despre muncă, pentru că aceasta este, în ierarhia valorilor noastre sociale, pe primul loc.

Se fac, în ultimii ani, eforturi serioase și competente de a orienta pregătirea liceanului spre aspectele practice ale vieții, spre abordarea realistă a perspectivelor sale profesionale. Educația pentru muncă include, astăzi, pe primul loc, pregătirea tehnico-productivă, care pune elevul în contact direct cu munca, cu relațiile de producție, cu finalitatea practică a muncii sale. Nimic de spus, toate aceste măsuri creează — și vor crea, mai

ales — o bază educativă serioasă. Dar, referindu-mă la mentalități, acest lucru nu pare a fi de ajuns. Căci ele se mișcă greu, se transformă greu, capitulează greu.

De curînd, o documentare m-a adus la un liceu din Capitală, unde, ca și în toate celelalte, practica în producție a elevilor face parte din programă. Mă interesa foarte mult absolvenții de anul trecut. În fața catalogului, profesorii cu care am stat de vorbă au făcut o brieu „competentă” a foștilor elevi: „Acesta a reușit la facultate, acesta nu”. „A fost o clasă foarte bună, ni s-a spus, vedepi că foarte mulți au reușit...”.

Fraza nici n-a mai fost continuată, era de la sine înțeles că valoarea clasei se aprecia prin numărul mare al celor înscriși în facultăți. Am întrebât ce fac ceilalți „nereușiții”. Nu se știa decît din auzite, ba mai mult, cutare sau cutare elev era astfel comentat: „Sărăcul, de ce n-o fi reușit? El, ce să-i faci, se mai întîmplă, o să se descurce el...”.

Cum o să se descurce, acest lucru se pare că nu intrase în preocupările profesorilor. Pentru că și în mentalitatea lor mai persistă, cu excepții, evident, ideea conform căreia liceul pregătește exclusiv pentru facultate. Și chiar mai mult, ideea că absolventul care n-a reușit are un statut social inferior celui de student.

Mult mai subtilă decît orice altă manifestare a unui mod de a înțelege viața, mentalitatea muncii se cere educată cu mijloace adecvate. Care nu încap în programe de învățămînt, în ore de pregătire practico-productivă, în ore de dirigenție. Mircea Malița spunea undeva că limbajul muncii trebuie să intre, în educație, alături de celelalte limbaje obligatorii ale omului. Nu munca de nevoie, determinată de o necesitate la facultate sau de decizii ale ministerului care condiționează candidatura la o facultate de încadrarea în producție. Ci munca din conștiință. Din demnitate. Raportarea continuă a ideii de muncă la personalitate, la posibilitatea realizării depline a fiecăruia prin muncă. Printr-o muncă utilă social, fie că ea se desfășoară într-o uzină sau într-un birou. Pentru că absolventul de liceu este, cu adevărat, compatibil cu orice fel de muncă atîta vreme cît el se poate exprima pe sine, poate gândi, poate aplica ceea ce a învățat.

Sigur că totdeauna liceul va pregăti, în aceeași măsură, și viitorii specialiști cu studii superioare, sigur că din rîndul liceenilor cei foarte buni vor aspira să devină cercetători, savanți mari desoperitori. Dar nici acest lucru nu se poate realiza fără a descifra, înțeleg de pe băncile școlii, alfabetul muncii, limbajul ei, semnificația ei socială.

GALINA ENISTEANU

Portrete de dascăli

VALENTIN

ORĂȘANU

Își păstrează și astăzi aceeași siluetă zveltă, ca în urmă de aproape patru decenii. Locuiește și azi în același cartier al Bucureștiului, acolo unde funcționează liceul ce poartă numele marelui înaintaș al aripilor românești, Aurel Vlaicu. Peste profesorul Orășanu parcă n-ar fi trecut timpul. A rămas și azi pentru noi elevi aparținînd altor promoții și poate chiar și a unor generații exemplul demnității umane. Pentru liceul din cartierul Grivița, profesorul Orășanu a reprezentat fără rezerve simbolul omului adevărat, dăruit cu trup și suflet profesiei cu care și-a confundat întreaga viață. În păienjenșul anilor, al evenimentelor și a treerii vremii imaginea lui ne-a rămas de o puritate severă, imaculată. Adept al unei ordini exemplare, model de ținută, atitudine și disciplină, neobosit inițiator al unor manifestări sportive de mare rezonanță, prezență activă și permanentă în școală, în sala de educație fizică de la demisolul liceului, pe un teren de sport improvizat pe un cîmp din împrejurimi (pe locul unde azi s-a ridicat un parc și o zonă modernă a Capitalei) sau la întrecerile de pe stadionul Republicii la care liceul nostru n-avea voie să nu se situeze printre fruntași. Era iubit și stimat de profesori și elevi. A știut să ridice prestigiul disciplinei căreia i s-a dedicat, educația fizică, alături de

celelalte discipline școlare. Și-a cinstit profesia prin muncă, dăruire și talent. Și-a consumat pasiunea transmînd multor generații de elevi dragostea de viață, de muncă și de țară. Neîntrecut organizator și inițiator de excursii și tabere cu elevii. Era prezent peste tot. Avea o voce de o sonoritate deosebită. O distingeau fără dificultate toți, indiferent de intensitatea zgomotelor celor din jur. A fost un profesor sever care și-a iubit pînă la confundare elevii, școala, munca. Profesorul Orășanu era printre primii sosiți în școală. Intrarea în liceu se făcea în ordine, pe clase și sub privirea lui atentă și ocrotitoare. Cei care seoseau tîrziu erau foarte puțini sau uneori deloc. Încearca oricînd un sentiment de jenă față de profesorul tău care seosea primul și care pleca ultimul. El n-a cunoscut niciodată oboseala și n-o cunoaște nici azi. Pasionat admirator al datinilor românești, participa cu echipe bine pregătite ori de cîte ori se ivea vreun prilej fericit. Elevii îl urmau din dragoste, fără șovăire. Sfătuitor de o rară competență, apropiat de elevi, de nevoie și năzuințele lor. La serbările școlare, la campionatele sportive ale elevilor era întotdeauna prezent cu echipe bine pregătite. Era parcă o întrecere cu profesora de educație fizică a liceului de fete care a fost soția profesorului nostru și care și-a iubit profesia cu aceeași nemărginită dăruire.

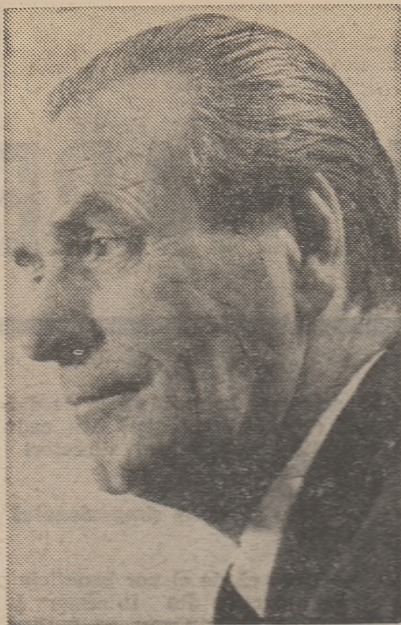
Profesorul Orășanu a rămas pentru mine simbolul ordinei exemplare și

al disciplinei. Întîmplări fericite au făcut să ne mai întîlnim, să mai discutăm, să ne mai împărțim opinii. Iubește și astăzi școala, elevii și profesia cu aceeași pasiune ca în trecut. Anii nu i-au diminuat excelențele calității de om și profesor. În cartea de aur a liceului numele său rămîne alături de alte nume celebre de ctitori de școală românească.

Aș sugera ca anual școlile să aibă întîlniri cu foștii lor profesori și chiar cu foștii lor elevi. Amintirile dispar cu fiecare generație care a părăsit școala, școala rămîne cu fiecare generație care-i umple sălile de clasă. Este un fel de principiu al vaselor comunicante aplicat timpului. Este mesajul care asigură continuitatea și sudarea dintre trecut și viitor utilizînd metalul prețios al prezentului. Școlile, ca și oamenii își au istoriile lor. Spiritul generațiilor trecute și așezate la temelia școlilor trebuie alimentat permanent cu contribuția generațiilor care vin pentru că viitorul dispare cîntînu în trecut prin barajul imaginii al prezentului. Profesorul Valentin Orășanu a cucerit generațiile și a învîns timpul. Poate puțini elevi ai liceului știu că tînăra profesoară de limba engleză Rodica Orășanu de la Liceul „Aurel Vlaicu” este fiica profesorului nostru de educație fizică, care și-a onorat atîția ani nobila profesie de dascăl, educator și îndrumător.

MARIN RĂDOI

„Viorile virstei“

Titlul ales de Virgil Carianopol pentru ultimul său volum de versuri, apărut la Editura Eminescu, are semnificația unei ipostazi-eri a creatorului, virstele marcind hotarele sensibilităților, iar viorile fiind instrumentele de acompania-ment în drumul, totdeauna intuit gloriator, spre oameni. Sub acest raport destinul poeziei lui Virgil Carianopol este exemplar.

Meandrele sensibilității sale ating, mereu nedureros, un țărâm de țară, împropătându-l cu speranța perpetuei regăsiri, chemându-l la taina zilnică a împlinirilor, prin poezie.

Fluiditatea versului sugerează unduirea valului, curgerea firească a materiei sensibile prin firele ce leagă, invizibil, peste timp și spațiu, conștiințele într-o entitate deloc abstractă, încadrabilă realității istorico-geografice autohtone. Poetul e mindru de graiul său, care este graiul țării (Cintec din frunză) și vede în Eminescu, geniul tutelar al acestui neam și pământ: „*Îi spun lunii Eminescu, / Teiului îi spun la fel, / Peste tot, în țara-mi sfântă, / Orice cintec este el*“ (Cintec).

Permanența marelui poet ni se sugerează și într-o altă poemă, în care acesta este imaginat ca umblind prin țară, odată revenit din târîmu-șile necuprinsului: „*Din cînd în cînd se mai oprea o clipă / Privind în jos din înălțimea sa / La țara nouă care din înalțuri / Cu cintecul și el o lumina*“ (Azi-noapte...)

Cum numele lui Eminescu nu poate fi separat de al țării sale, Virgil Carianopol le închină, egal, un cult. Într-o confesiune, poetul afirmă că „*Patria sintem noi, cu toate bucuriile, durerile și visurile noastre. Patria sint părinții, bunicii*

și străbunicii noștri pînă în cel mai depărtat trecut (...) Patria este acest binecuvîntat pămînt care se scurge din virfurile Carpaților pînă în Cîmpia Tisei, pînă în malul Dunării, pînă în valurile Mării celei mari...”

Sînt nenumărate, și în acest volum, poemele în care sentimentul patriei este exprimat cu o vocație specifică, neostentativ, fiindu-ne comunicat prin linii și lumini stilistice ce amintesc de îndată de tradițiile ilustre ale poeziei noastre.

Poetul se coboară în adîncurile sale — care sînt înseși adîncurile istoriei noastre — de unde extrage minereul, în vezi nesecătuit, al dragostei de țară și de oamenii acestei țări. Poezia lui este profund ome-nească, deoarece este scrisă la căldura iubirii de oameni, mai puternică decît a oricărui astru. Înțelegerea problematicii umane este profundă și poate de aceea delicatețea și duișia sînt atributele acestei poezii.

Înfrățirea dintre poet și graiul românesc revine, încă și încă, în multe dintre poemele din volum. Dintr-o „Artă poetică”, cităm: „*Ca o mamă, poezia / M-a născut și legănat / Vis și limbă românească / De la sinul ei mi-a dat*“ (Poezia). Într-o frumoasă compoziție, care ar merita să fie citată în întregime, poetul se închină „*Hangiu de mult, la margine de viață / Cu hanul pus pe vîrfurile unui vis*”, la care „*vin taine, gînduri, cîntece de țară*” și toate cite-l bat la poartă, își află găzduire în sufletul poetului: „*Le pun la masă grai ce nu se vine, / Cu toate cite-n inima mea sint*“. Poemul se încheie în nota de bucurie prilejuită de săvîrșirea nobilei misiuni cu care han-giul — citește poetul — a fost în-

vestit: „*Și nu e, nu e, nici un cînt ce trece / Și nici un gînd, bătînd, să nu-l primesc, / Și care de la mine să nu plece / Cu străie și cu suflet românesc*“ (Hangiul).

Într-un „Bun-găsit” prilejuit de revenirea în satul natal, poetul găsește accente sincere de recunoștin-ță pentru transformatorii satului, pentru cei ce au rectificat imaginea patriarhală cu care se credea pre-destinat: „*Binecuvîntare celor ce avîntul / Ți l-au scos din timpul unde stă-ngropat, / Celor ce-ți păstrară românesc cuvîntul / Și-ți arată lumii chipu-adevărat*“ (Bun-găsit).

Pentru poet, o „Seară la Predeal” devine o „*frumoasă seară, sfîntă, românească*”.

În fine, pentru a încheia exem-plificările, să mai cităm dintr-o succintă rememorare a istoriei patriei, cu referire directă la făuritorii de destin ai acesteia: „*I-au dat zestre Doina-Micrița / Hora, por-tui și hotarul sfînt / O-nrăpără grai-ul, cum e miera / Ce nu-l are ni-meni pe pămînt*“ (Istorie). În plînea pe care mama o împarte la masă: „*Nainte de a o rupe fie-cărui / Ea spune parcă vorbe de descînt / Da-n tot ce spune-acet binecuvîntat / Belșugul-acestui fră-mîntat pămînt*“ (Pîinea noastră).

Resursele modelatoare de con-științe ale unei asemenea poezii sînt incontestabile. Este ceea ce dă nota caracteristică celor mai multe poeme, din care au ieșit exem-plificările de mai sus.

Alături, însă, de piesele inte-grate din punct de vedere tema-tic poemelor patriotice, pot sta, cu egală îndreptățire, o seamă de poezii care probează capacitatea poetului de a parcurge o gamă va-riată de atitudine lirice, de a emo-tiona deopotrivă pe inițiatorii întru poezie, ca și pe cei ce se formează sub lumina binefăcătoare a acesteia.

Sînt multe asemenea poeme ce s-ar cuveni să fie transcrise în întregime, precum: Omenească, Despre mama, Pe-ascuns, Riul azvîrlise, Pentru Elis, Rugămînte pentru în-sănătoșirea soției etc.

Virgil Carianopol emoționează și cînd cîntă dragostea de soție sau de mamă, și cînd vorbește despre sine sau despre alții. amănuntele cele mai obișnuite căpătînd darul de a ne tulbura, atunci cînd boarea de aur a poetului se revărsă asupra lor.

O asemenea poezie stă la temelia educației artistice. Ea este menită a aduce, mai ales în sufletul de început al omului, încrederea în va-lorile înconjurătoare cele mai trai-nice.

Întîlnită în manualele școlare, poezia lui Virgil Carianopol ne în-tîmpină cu nedezmîntită sinceritate.

GEORGE COBBU

IGIENĂ

Toată lumea este de acord că pen-tru a obține o performanță oareca-re trebuie ca în prealabil să ne an-trenăm. Dar foarte pușini conside-ră că un „record” intelectual (susțî-nerea unui examen dificil sau scri-erea unei lucrări științifice, care presupun și un program intens de lecturi) ar necesita un antrenament adecvat.

Creierul, unealta naturală a inte-lectului, are nevoie de un regim la fel de rațional de funcționare ca al oricărei mașinării subtile. Dacă nu cumva și de mai mult. Un mușchi scos din circuitul muncii rămîne ri-mente inactiv, se odihnește, se re-cuperează, pe cînd în cazul activității cerebrale, aceasta continuă să se desfășoare și după încetarea ei voi-tă, aici intervenind ceea ce se nu-meste îndeobște odihna aparentă sau inerția creierului. În această inerție se află nenumărate valori creatoare (procesul acumulării și sedimentării cunoștințelor n-ar fi posibil fără ea), dar și mari pericole, atunci cînd, prin nerespectarea unui regim rațio-nal de funcționare, apare fenomenul de supraincercare, de blocare.

Orice muncă intelectuală, dar mai ales cea de studiu, de lectură obli-gă întreg organismul la efort, la în-cordare, producînd, printre altele, imobilizarea temporară a corpului, micșorarea debitului respirator, scă-derea vitezei de circulație a singe-lui, oprirea proceselor de diges-tie etc.

De aceea și recomandările pe ca-re diverși autori le dau pentru cre-area unor condiții acceptabile de studiu și lectură vizează asigurarea unei fiziologii normale. Aceste re-comandări au în vedere, în primul rînd, alimentația, înțelegîndu-se prin aceasta o proporție judicioasă de proteine, glucide și săruri minera-le în organism, dar și un orar ra-țional al meselor, care trebuie să asigure repartizarea cantității tota-le de alimente dintr-o zi, în următoarele procente: 35% la dejun, 40% la prînz și 25% seara. În al doilea rînd, vin recomandările privind exercițiile fizice ușoare (gimnastică, plimbări etc.), absolut necesare „dezmoștirii” corpului du-pă momentele de „înțepenire” din timpul studiului. Nerespectarea „consecventă” a acestor reguli pro-duce acele binecunoscute semnale de alarmă: senzația unui gol în cap, viși-ială în tîmple, dureri care se loca-lizează rînd pe rînd în diferite re-giuni ale capului, senzația de dî-re-re în spinare etc.

În sfîrșit, o altă problemă impor-tantă este cea a organizării odihnei. Bineînțeles, nu înțeleg prin odih-nă numai odihna absolută („cine doar-me prost muncește prost”), dar și momentele de pauză, de relaxare, care trebuie să intervină după o activitate mai îndelungată. Terme-nul pe care îl găsim cel mai potriv-it este cel de *asolament*, de alter-nare a activităților intelectuale, prin folosirea albumului de pictură, a discului ori a benzii de magnetofon.

Pe bună dreptate, George Călines-cu recomanda intelectualilor: „De aceea vă sfătuiesc să adoptați pe Bach, care se păstrează într-un for-malism rigid, ursuz, pînă la pedan-terie. Bourrée din a treia Suită pen-tru violoncel și o roată de moară ce se rostogolește lin. Însă cu apă dea-supra, și apa e rece și, prin zgomo-tul ei monoton, odihnitoare pentru spirit”.

COSTACHE OLĂREANU

Dan Băjenaru

Interior mușcelan

În zilele de 5 și 6 mai, în sala Casei de cultură a sindicatelor din Pitești s-au desfășurat lucrările Simpozionului național „Perfecționarea tehnologiei didactice”, organizat de Institutul de cercetări pedagogice, în colaborare cu Inspectoratul școlar județean și Casa corpului didactic Argeș cu scopul de a consemna și populariza rezultatele unei prime etape de traducere în viață a indicațiilor conducerii superioare de partid și a măsurilor stabilite de Ministerul Educației și Învățământului pentru modernizarea lecției. La lucrările simpozionului au participat Gheorghe Năstase, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Argeș al P.C.R., Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățământului, Grigore Comartin, secretar al Comitetului județean Argeș al P.C.R., Marieta Sava, director general în Ministerul Educației și Învățământului, George Văideanu, director al Institutului de cercetări pedagogice, Elena Cojan, secretar al Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură, cercetători și specialiști ai Institutului de cercetări pedagogice și ai Institutului central de perfecționare a personalului didactic, reprezentanți ai catedrelor de pedagogie și inspectori școlari din toate județele țării.

După cuvîntul de salut adresat participanților de tovarășul Gheorghe Năstase, tovarășul Traian Pop a prezentat referatul intitulat „Modalități de perfecționare a lecției în condițiile modernizării procesului de învățământ”. Totodată au mai fost susținute referatele „Strategia acțiunii de inovare a învățământului” susținut de prof. univ. dr. George Văideanu, directorul Institutului de cercetări pedagogice, „Conducerea învățământului în cadrul perfecționării tehnologiei didactice — experiență a județului Argeș” de prof. Florian Dișuleasa, inspector școlar general, „Etapa experimentală încheiată a simpozionului” de Costin Ștefănescu, șef de secție la Institutul de cercetări pedagogice.

Participanții au asistat apoi la lecții demonstrative prezentate de profesori și învățători de la liceele „Nicolae Bălcescu” și „Zinca Goleșcu” și școlile generale nr. 5 și nr. 10 din Pitești, lecții care au reflectat preocupările în domeniul perfecționării și renovării tehnologiei didactice. În cea de a doua zi, lucrările simpozionului s-au desfășurat în zece secții.

Cu prilejul simpozionului, redactorii noștri, prezenți la fața locului, au solicitat un interviu și au organizat o masă rotundă pe care le publicăm în paginile de față.

O breșă în formele de învățământ tradiționale

Interviu cu tovarășa MARIETA SAVA, director general în Ministerul Educației și Învățământului

— Am participat cu toții, aici, în Pitești, la lucrările Simpozionului național cu tema: „Perfecționarea tehnologiei didactice”. Ce rațiuni au determinat organizarea acestei manifestări științifice?

— Directivele de partid exprimînd necesitățile obiective ale dezvoltării noastre sociale ne cer să modernizăm învățământul. Lucrările simpozionului, ca și larga activitate experimentală și de cercetare care-l încadrează, sînt o expresie a eforturilor de modernizare a conținutului învățământului. Un loc de frunte în modernizarea acestuia îl ocupă lecția. În cadrul acțiunilor de modernizare a

lecției am în vedere acum, numai două aspecte: modul cum este elaborată, adică pregătită și desfășurată de profesor, și modul cum este ea evaluată de către organele de control și îndrumare ale învățământului.

— Mai precis...

— Cînd vorbesc despre elaborarea lecției, mă gîndesc implicit la perfecționarea personalului didactic, la faptul că cel care o elaborează, profesorul, trebuie să minuiască tehnologia didactică modernă; cînd zic evaluare, mă gîndesc că cel care o evaluează trebuie să-și fi însușit conceptul de modernizare și să poase informațiile de pedagogie modernă necesare pentru a aprecia la justa lor valoare, lecția și eforturile profesorilor.

— Termenul de „tehnologie didactică” are diferite accepțiuni. Cu ce sens îl folosiți?

— De forme, metode și mijloace ale învățământului modern. Unii limitează sfera acestei noțiuni doar la mijloacele de învățământ. Este o inexactitate, un mod superficial de a aborda problema. Dar să revin la ceea ce spuneam. Planul de modernizare a lecției este mai larg și o primă etapă o constituie perfecționarea cadrelor de conducere de la nivelul județului — inspectori generali, inspectori șefi, inspectori — a directorilor de școli și a cadrelor didactice. Pornind de la această premisă, am considerat oportună organizarea în diferite județe a unor simpozioane care, pe baza cercetărilor întreprinse de Institutul de științe pedagogice,

să orienteze în problemele de didactică specială modernă atât cadrele didactice, cît și pe directori și inspectori.

— Este și cazul simpozionului de față?

— Cred că de el vor beneficia cadrele didactice din întreaga țară. Ați văzut, sala Casei de cultură a sindicatelor era arhiplină. Cred că erau peste 800 de persoane, care au venit de pe întreg teritoriul țării. Au fost prezenți aproape toți inspectorii generali și e interesant de observat că au venit la invitația Inspectoratului școlar județean, nu a Ministerului Educației și Învățământului. Se confirmă că o asemenea manifestare pe plan național e binevenită, că ar fi necesar un curs de perfecționare pentru cadrele de conducere din învățământ, curs pe care acestea l-au solicitat în repetate rînduri și pe care noi, cei din Ministerul Educației și Învățământului, nu l-am organizat încă.

— Vorbiți despre simpozion ca despre o primă manifestare științifică de amploare, dedicată modernizării lecției. Dar, știm cu toții, au mai fost organizate și alte manifestări de același gen.

— Este pentru prima oară cînd o atare acțiune are caracter practic, aplicativ. Interesul participanților se explică prin aceea că lucrările nu s-au rezumat la simple referate. Referatele au fost completate de aplicații practice. În general, s-a făcut multă teorie despre ce înseamnă modernizare. Dar, n-am prea văzut mulți să arate cum se face, practic, o lecție modernă. O mai veche experiență personală m-a îndemnat să susțin ca acțiunea inițiată aici să fie continuată. La Institutul central de perfecționare, unde dețin catedra de chimie, mi-am dat seama că nu vom ajunge la modernizarea lecției numai prin abordarea problemelor sub raport teoretic. Pentru a modifica poziția cadrelor didactice față de lecție trebuie să intervenim cu demonstrații practice. Sînt convinsă că demonstrațiile întregesc informațiile teoretice, sînt lămuritoare pentru profesori, sînt indispensabile pentru perfecționarea procesului instructiv-educativ.

— În sfîrșit, la acest simpozion oamenii au putut să vadă niște exemple ale acelor „lecții moderne” despre care se vorbește atît, dar pe care nimeni nu le face.

— Nu chiar nimeni și, poate, nu chiar moderne în înțelesul deplin al cuvîntului. Dar putem spune că am oferit niște modele după care profesorii să-și organizeze activitatea la catedră. Insist asupra cuvîntului „modele”, fiindcă în această privință trebuie să lăsăm cîmp larg de manifestare ideilor creatoare ale profesorului.

— Didactica modernă se caracterizează printr-o largă gamă de orientări. Care dintre ele a fost preferată pentru aceste demonstrații?

— N-aș putea cita una dintre ele, fiindcă au fost mai multe, adeseori combinate, care s-au constituit, poate într-o sinteză originală. Criteriul de selecție a fost măsura în care ele determinau sau nu activitatea elevilor. Orice metodă care e de natură să declanșeze această activitate la elevi a fost considerată ca binevenită: observații și concluzii formulate de elevi, film didactic comentat de ei, experiențe frontale, individuale, executate de ei, fișe completate de elevi (de fapt, file din viitoarele lor caiete de lucru), descoperire, problematizare etc., într-un cuvînt orice metodă sau procedeu care asigură o activizare a activității elevului (remarcati deosebita semnificativă pe care o fac între cei doi termeni).

— În ce măsură, profesorilor angajați în experiment li s-au oferit modele practice de lecții moderne?

— Profesorilor experimențieri nu li s-au oferit modele. Ei au fost ajutați să elaboreze singuri modelele, fiind pionieri într-un teren puțin explorat. Materialul documentar care să conțină atari modele este redus, chiar pe scară mondială. Publicațiile pedagogice formulează teze teoretice, expun principii, rezultate ale diverselor cercetări și experiențe. Poca puține sînt însă acelea care expun în detaliu procedura practică de lucru impusă de respectivele teze și principii.

— Cred că marea valoare a cercetării și simpozionului din Pitești este de a fi operat o breșă în formele de învățământ tradiționale.

— Este o calitate apreciabilă, cu atît mai mult cu cît ele se prezintă ca un zid aproape impenetrabil. Gîndiți-vă, sînt atît de pietrificate, au în spatele lor o întreagă istorie. Înșiși profesorii angajați în experiment se despart greu de ele. Dar, să știți, nu facem tabula rasa din trecut. Sînt metode tradiționale care pot fi prea bine reconsiderate și integrate în învățământul modern. Atîta vreme cît acestea nu-i obligă pe elevi să memoreze, ci le solicită gîndirea, cît nu-și așază centrul de greutate pe latura informațională, ci pe cea formativă, ele pot fi integrate, cu mici rețușuri în lecția modernă.

— A fost nevoie, desigur, bănuiesc, de o intensă pregătire a profesorilor care au participat la acest experiment.

— Multe discuții în plen sau personale între ei și experți, cercetători ai Institutului de științe pedagogice. „Caietul” sapirografiat cu selecții de texte din studiile de pedagogie modernă, pe care l-ați primit și dumneavoastră de la inspectorat. De altfel, chiar și „Tribuna școlii” a contribuit în mod indirect la pregătirea acestei acțiuni printr-o serie de articole care au tratat despre perfecționarea lecției. Eu însămi am publicat două articole, unul care se adresa celor care conduc activitatea elevilor și unul care trata problemele îndrumării și controlului în condițiile modernizării învățământului.

— Ce amploare au avut demonstrațiile din cadrul simpozionului?

— S-au prezentat aproximativ o sută de lecții pentru zece obiecte de învățământ. S-a căutat ca, la fiecare disciplină, să se prezinte lecții cu specific deosebit, astfel încît să se poată preta la forme și procedee cît mai variate, sau să se prezinte aceleași lecții, cu aceleași teme, dar tratate cu metode diferite. Astăzi, de exemplu, s-a prezentat o lecție de chimie despre alchine după metoda problematizării. Aceleași lecție, organizată de profesoara Dalia Petrescu, la Liceul „Nicolae Bălcescu”, a fost realizată prin metoda lucrărilor frontale individuale, combinată cu metodele modelării și problematizării, de către prof. Radiana Grecu, de la Liceul „Zinca Goleșcu”. S-au organizat și lecții în care, deliberat, s-a renunțat la orice fel de material didactic pentru a se demonstra că modernizarea nu înseamnă, neapărat, mijloace moderne de învățământ. Se poate spune că lecțiile demonstrative au avut deosebită amploare și complexitate.

— De ce a fost ales pentru acest experiment tocmai județul Argeș?

— Fiindcă aici s-a manifestat o mare receptivitate față de intențiile noastre. Aș vrea chiar să

VICTOR OCTAVIAN

(Continuare în pag. a 14-a)

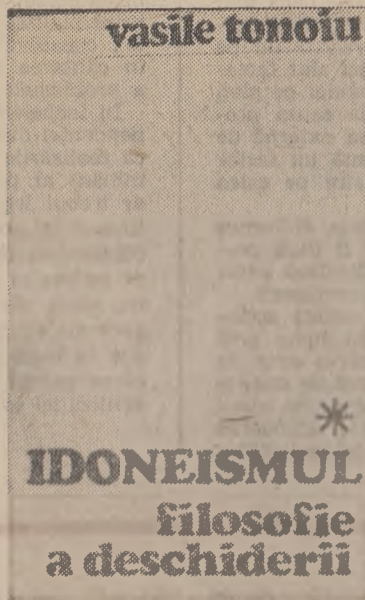
CARTEA POLITICĂ

VASILE TONOIU:

Idoneismul — filozofie a deschiderii

Apărută recent în Editura politică, lucrarea „Idoneismul — filozofie a deschiderii” este consacrată gândirii filozofice și metodologice a lui F. Gonseth. Surprinzind ceea ce este original și valoros în gândirea filozofului elvețian, autorul a refăcut pentru cititorul interesat spectrul unei gândiri laborioase și exigente, acordate unui stil și unor valori care nu mai pot fi azi ignorate. Așa cum subliniază autorul, lucrarea este cu atât mai interesantă, cu cât există între filozofia marxistă și cea idoneistă unele puncte comune, care favorizează un dialog fecund.

Idoneismul sau filozofia deschisă are la originea sa „afilozofismul”. Aspectul epistemologic al științei era surprins de acesta,

nu plecând de la o filozofie prealabilă explicită, ci era efectul unei elaborări care primea sugestii de la însăși practica științifică. Cercetarea științifică dobânda astfel valoarea unei instanțe de legitimitate privilegiată, o instanță autocritică și autocorectoare care nu apelează la

niște prime și absolute principii. „Afilozofismul” inițial — care reprezintă și un act de independență față de tradiția filozofică — dă meditației lui Gonseth tonul particular al cercetării.

Idoneismul reprezintă o nouă conștiință privind modul în care trebuie concepută și condusă reflexia filozofică și metodologică, o întrupare particulară a acestei conștiințe. Idoneismul rămâne o filozofie angajată și o filozofie a angajării.

Preocuparea pentru gândirea filozofică și epistemologică contemporană, în scopul criticii și al valorificării creatoare din perspectiva marxismului, corespunde climatului ideologic actual care promovează activ ideea unor astfel de confruntări. Dialogul și confruntarea cu gândirea idoneistă pot stimula dezvoltarea teoriei marxiste, în special, în direcțiile epistemologică, metodologică și meta-filozofică. Ea poate ajuta spiritului să se educe în ordinea unor atitudini și exigențe corespunzătoare climatului și cercetării moderne.

Din capitolele acestei lucrări consemnăm: „De la opțiune la punere în formă metodologică”, „Filozofia deschisă și filozofii necesitare”, „Critica filozofică”, „Filozofie și dialog”, „Filozofia deschisă și cunoașterea științifică”, „Exemplaritatea metodologică a geometriei”, „O vizlune dialectică asupra fundării cunoașterii”.

M. R.

CONSEMĂRI

Pentru luna mai Editura politică oferă cititorilor lucrări cu o tematică bogată și actuală. Amintim între viitoarele apariții:

Documente, legi, hotărâri și instrucțiuni (vol. 5). Volumul cuprinde documente de partid, hotărâri și instrucțiuni ale Consiliului Central al U.G.S.R., legi ale M.A.N., decrete ale Consiliului de Stat, hotărâri ale Consiliului de Miniștri.

Știința conducerii politice a societății socialiste. Volumul semnat de Ion Mitră și Al. Golanu analizează implicațiile teoretice și practice ale științei conducerii politice a societății socialiste abordând aspecte esențiale privind caracterul obiectiv al conducerii științifice și sensul politic al științei conducerii societății socialiste.

Responsabilitatea socială a comunistului de T. Olaru. Un inte-

resant eseu ce abordează probleme majore care conturează răspunderile ce revin comunistului.

Între lucrările apărute recent care vin, prin tematica lor, în sprijinul profesorilor de științe sociale, amintim: **Garda de Fier — Organizație de tip fascist**, de Mihal Fătu și Ion Spălățelu; **Și a venit ziua...** (Profiluri mai mult sau mai puțin contemporane) de Petru Ispas; **Crearea Uniunii Tineretului Comunist**, de C. Petculescu. **Sub cerul Spaniei. Cavalerii speranței** (amintiri) de Valter Roman; **Procesul lui Socrate** — scrisori de Platon (în limba maghiară); **Știință, religie, societate** (în limba maghiară); **România în războiul pentru independență națională — 1877—1878** de Ilie Ceaușescu și Vasile Mocanu; **Clasa muncitoare — forța socială fundamentală a istoriei contemporane a României** de Gheorghe I. Ioniță. **File din trecutul artileriei române** de Valerian Nestorescu; **Locotenent-colonel Dimitrie Papazoglu** de Ioan Strujan și Constantin Că-

zânișteanu. **Istoria României în date** de C. C. Giurescu (supliment de tiraj).

Expoziția

„Illiri și daci”

Sălile Muzeului de Artă al Republicii Socialiste România găzduiesc o deosebită interesantă expoziție intitulată „Illiri și daci” care oferă profesorilor de științe sociale un bogat material documentar. Expoziția are pe lângă semnificația unui deosebit eveniment științific, mărturie a unei străvechi civilizații, și pe aceea a relevării unor legături de prietenie îndelungată între poporul român și cel iugoslav. Aproape 50 de muzee din România și Iugoslavia au pus la dispoziția organizatorilor și, firește, a celor interesați peste 600 de piese.

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII nr. 48 din 13 mai 1972

Politica P.C.R. - aplicare creatoare a marxism-leninismului la condițiile țării noastre. Contribuția partidului nostru la îmbogățirea tezaurului teoretic al mișcării comuniste și muncitorești internaționale

Analiza impresionantelor mutații revoluționare, care au avut loc în lume în secolul nostru, pune în evidență mereu mai pregnant diversitatea formelor, metodelor și modalităților prin care socialismul își croiește drumul spre împlinirea victoriei sale pe plan mondial, conturând, totodată, bogăția și caracterul original al creației istorice a popoarelor în mersul lor inexorabil spre progres. Tocmai această amplă diversitate a practicii revoluției și construcției socialiste a făcut să se desfășoare în ultimii ani în mișcarea comunistă internațională, cît și în afara cadrului gândirii marxiste, o amplă dezbateră. Ea urmărește să clarifice la nivelul substanțialelor experiențe acumulate și al marilor sarcini cu care se confruntă socialismul astăzi problema raportului general-particular în revoluția și construcția socialistă și cea a manifestărilor sale social-politice mai specifice, de genul raportului național-internațional. Amplonirea și persistența acestor teme în publicistica de la noi și din alte țări ne relevă importanța ei teoretică și stringentele comunități ale practicii sociale contemporane și evidențiază eforturile gândirii marxiste de generalizare și de îmbogățire a sa cu noi concluzii teoretice.

Continuator al aspirațiilor de libertate socială și națională ale poporului nostru, Partidul Comunist Român își îndeplinește cu cinste rolul de avangardă revoluționară a clasei noastre muncitoare, de militant consecvent pentru progres social și, în același timp, de detașament de nădejde al mișcării comuniste internaționale. Istoria poporului

nostru nu ne poate indica un alt partid politic care, cu atîta abnegație și spirit de sacrificiu, să fi militat pentru realizarea pe aceste meleaguri a idealurilor de libertate și dreptate socială, de independență națională și de colaborare multilaterală cu toate forțele progresiste din lume, așa cum a dovedit-o partidul comunist de-a lungul zburcămii sale existente semicentenare.

În focul legendarei sale activități din timpul anilor de ilegalitate și de confruntare inegală cu regimul de dictatură fascistă, comuniștii români au cucerit trănite încrederea maselor și și-au asumat rolul de exponent responsabil al intereselor tuturor oamenilor muncii, conducându-i la realizarea revoluției democrat-populare. Înfăptuind complexe sarcini ale revoluției democrat-populare, fidel adevăraților fundamentale ale marxism-leninismului, P.C.R. conduce cu certitudine procesul de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și, deci, de creere a condițiilor necesare trecerii în perspectivă în comunism. Este fundamentală pentru P.C.R. premisa că socialismul se dezvoltă numai dacă partidul este organic însemănat cu realitățile (Aril, identificându-se astfel cu aspirațiile fundamentale ale poporului, P.C.R., în deplină concordanță cu esența marxism-leninismului, consideră că preocuparea pentru rezolvarea sarcinilor cu caracter național, pentru înțelegerea particularităților concret-istorice și adevărate metodele de înfăptuire a revoluției și construcției socialiste în fiecare țară, se conjugă armonios cu îndeplinirea sarcinilor internaționale ale

clasei muncitoare. Este deosebit de actuală indicația leninistă că fiecare partid comunist trebuie să acționeze astfel încît să realizeze maximum posibil în propria-i țară pentru victoria revoluției socialiste pe plan mondial. De aceea toate marile înfăptuiri economice, sociale și politice ale poporului nostru pe linia progresului și propășirii sale, oglindind esența cerințelor generale ale revoluției și construcției socialiste, evidențiate în cadrul gândirii marxist-leniniste, au cunoscut soluții decantate din considerarea atentă a condițiilor specifice ale procesului revoluționar din țara noastră.

O analiză de profunzime a multitudinii de probleme rezolvate original, de pe poziții autentice creatoare de către P.C.R. ar necesita un spațiu larg. De aceea ne vom mărgini la enunțarea doar a citorva aspecte fundamentale ale unor momente cruciale specifice procesului revoluționar democrat-popular și socialist din România.

Cu totul remarcabile prin eficiența lor concret-istorică, dar și prin prisma semnificației lor în contextul gândirii creatoare marxist-leniniste contemporane, sînt soluțiile date problemelor social-politice din prima etapă a revoluției noastre democrat-populare. Să ne amintim că, din chiar această perioadă, puterea politică era în esența sa o dictatură revoluționar-democratică a proletariatului și maselor de țărani, săraci și mijlocași care se exercita în condițiile formei monarchice de organizare a statului. În acele condiții partidul comunist a găsit mijloace eficiente de antrenare a maselor de oameni ai muncii la realizarea obiectivelor cuprinse în programele politice al căror autor era, reușind să anihileze treptat influența monarchiei și a partidelor reacționare asupra maselor. Măiestria tacticii comuniștilor din acea perioadă a constat în promovarea unei politici corespunzătoare intereselor concrete ale poporului, în lămurirea maselor, în focul luptei politice, prin propria lor experiență asupra caracterului reacționar al monarchiei și al partidelor burgheze și asupra necesității dezvoltării spre socialism a procesului revoluționar. De o mare importanță a fost pentru soluțiile adoptate atunci atenția acordată creării și consolidării alianței muncitorești-țărănești. Aceasta a constituit baza socială, de clasă care a permis reconsiderarea parlamentului ca organ al puterii de stat și folosirea lui în contextul politic al timpului ca instrument al intereselor maselor de oameni ai muncii. Această forță socială a făcut ca alegerile din toamna anului 1948 să permită schimbarea de fond

N. DINUȚ

(Continuare în pag. a II-a)

(Urmare din pag. 1)

a caracterului parlamentului într-un organ de expresie a voinței poporului.

Deși încheiat ceva mai târziu, tot în acei ani s-a desfășurat sub conducerea fermă a comunistilor procesul de pregătire a condițiilor depășirii sciziunii politice a clasei muncitoare și de crearea a partidului ei unic marxist-leninist. Era o acțiune în premieră internațională, care a contribuit la îmbogățirea tezaurului teoretic și practic al mișcării comuniste internaționale, dovedind realismul politicii de înțelegere a partidelor muncitorești pe temeiul marxism-leninismului și în condițiile respingerii concepțiilor reformiste.

Promovarea cu simț permanent al realității concret-istorice a complexului de măsuri politice, inițiate și conduse de partidul comunist în această etapă, a făcut posibilă trecerea rapidă și relativ pașnică la etapa socialistă a revoluției, care prin pregnanța ei originalitate, are, de asemenea, o deosebită semnificație internațională.

Procesul construirii societății socialiste ca operă nouă pe plan mondial și ca înfăptuire în mod necesar specifică pentru fiecare țară, este amplu marcat în țara noastră de permanența soluționării creatoare de către P.C.R. a numeroase probleme vitale pentru organizarea și funcționarea normală a noii formațiuni social-economice. Între acestea politica fermă de **industrializare socialistă** a țării orientată spre dezvoltarea ramurilor industriale, necesare valorificării superioare a resurselor materiale și umane ale țării se înscrie ca o soluție intrinsecă unei țări cu o economie insuficient afirmată în momentul trecerii la socialism. Partidul nostru concepe dezvoltarea industriei socialiste ca o preocupare fundamentală a sa, de realizarea căreia depinde progresul general al țării, ridicarea nivelului de trai și de civilizație al poporului, participarea României la schimbul internațional de valori materiale, exercitarea în fapt a independenței naționale.

O amplă politică creatoare a înfăptuit partidul comunist în procesul complex de **cooperativizare a agriculturii**. Se impun, atenției, legăt de cooperativizare, câteva aspecte esențiale. În primul rând, folosirea corespunzător posibilităților economice, tehnice și politice create treptat de stat și specificului satului românesc a unei vaste game de forme și metode de trecere a țărănimii sărace și mijlocașe de la gospodăria individuală spre organizarea socialistă a agriculturii. Această politică a asigurat încheierea cooperativizării agriculturii noastre în anul 1962. În al doilea rând, subliniem faptul că socializarea agriculturii s-a înfăptuit în condițiile existenței proprietății

private asupra pământului, fără efectuarea unei naționalizări prealabile a acestuia, ceea ce a determinat complexitatea deosebită a procesului și specificitatea desfășurării sale. În al treilea rând, este remarcabilă creșterea continuă a producției agricole pe tot parcursul politicii de cooperativizare. În sfârșit, în procesul făuririi relațiilor socialiste în agricultură a fost soluționată în mod original problema lichidării ultimilor exponenți ai claselor exploatoare — chiaburii. Prin politica sistematică de îngrădire a forței lor economice, prin reducerea ponderii gospodăriilor lor în formarea fondului centralizat de stat de produse agricole, prin politica cotelor obligatorii progresive etc. au fost treptat create condițiile înlăturării și apoi și ale lichidării lor din structura economică și socială a țării.

Se cer a fi subliniate, de asemenea, soluțiile eficiente folosite de P.C.R. pentru crearea și perfecționarea continuă a conducerii de stat și a regimului politic socialist, precum și pentru dezvoltarea pregătirii marxist-leniniste și a nivelului cultural-științific al tuturor cetățenilor țării. Aceste aspecte stau cu pregnanță în atenția partidului ca urmare a hotărârilor luate în acest sens de congresele IX și X ale P.C.R., de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967, de Plenara din 3—5 noiembrie 1971. Strâns legată de preocupările pe linia perfecționării sistemului nostru politic este grija pentru promovarea amplă a democrației socialiste în

toate sferele vieții noastre sociale și a normelor socialiste ale echității și dreptății.

În încheiere trebuie subliniată originalitatea substanțialei contribuții a partidului nostru de soluționare a problemelor din mișcarea comunistă și muncitorească internațională, poziția sa principală, fermă, constructivă în promovarea în relațiile dintre toate partidele marxist-leniniste a principiilor egalității, respectului reciproc, neamestecului în treburile interne ale altor partide, independenței fiecărui partid în elaborarea propriei sale linii politice. Marea diversitate de condiții în care își desfășoară activitatea partidele comuniste și muncitorești impune ca fiecare partid să hotărască singur asupra politicii sale, asupra formelor de organizare și de acțiune. Aceasta este linia de conduită a P.C.R. exprimată cu claritate în cadrul consfătuirilor internaționale ale reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești, cit și cu prilejul numeroaselor contacte cu delegații ale partidelor frățești.

Experiența acumulată de partidul nostru, de partidele din celelalte țări ale sistemului mondial socialist, de întreaga mișcare comunistă internațională reprezintă în liniile sale esențiale o contribuție de seamă la îmbogățirea tezaurului teoretic și practic al gândirii și practicii revoluționare contemporane de care în mod creator, selectiv, beneficiază fiecare partid comunist.

Panoul din Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România

(Urmare din pag. a VI a)

lidarității cu toate statele care au pășit pe calea dezvoltării independente, cu toate forțele antiimperiale... Astfel, s-a confirmat încă o dată — dacă mai era nevoie — unitatea dintre politica internă și externă a țării noastre, s-a demonstrat că realizările pe care le obținem în edificarea socialismului sînt factorul hotărîtor al creșterii prestigiului României pe plan internațional, al sporirii aportului său la cauza progresului general: după cum și politica sa externă de colaborare cu toate statele lumii reprezintă un factor important pentru progresul țării noastre pe calea construcției socialiste“.

Pentru ilustrarea acestei interdependențe dialectice între politica internă și cea externă, ar fi utilă prezentarea cîtorva date sugestive care evidențiază avîntul și dinamismul deosebit al economiei românești.

Pe planul relațiilor internaționale, România sociallistă și-a cucerit un loc de prestigiu în lume prin politica sa externă care se distinge printr-o serie de trăsături: caracter profund științific, bazat pe analiza marxist-leninistă a fenomenelor și tendințelor vieții internaționale contemporane, care permite acționarea în concordanță cu cerințele obiective ale realităților

actuale și de perspectivă; promovarea principiilor unanim recunoscute ale dreptului internațional contemporan (deplina egalitate în drepturi între state, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc); principialitate în abordarea problemelor internaționale; consecvență și perseverență; spirit de inițiativă în căutarea celor mai bune modalități de rezolvare a problemelor internaționale litigioase, etc.

În încheierea informării, ideea corelației, a interdependenței dintre politica internă și cea externă, faptul că realizările pe plan intern constituie factorul determinant al prestigiului internațional al țării noastre, ar trebui legate de cerințele care se pun azi în fața tineretului școlar, de a privi problema îndeplinirii cu conștiinciozitate a obligațiilor școlare atît din punctul de vedere al intereselor sale proprii de pregătire pentru viață, cît și din punctul de vedere al intereselor generale ale țării, de a avea cadre cît mai bine pregătite în toate domeniile, capabile să contribuie la ridicarea patriei noastre pe noi culmi ale progresului și civilizației socialiste.

EDUARD GOLDHAMMER

**ECOURI pe marginea
mesei rotunde cu tema:**

LECȚIA

în cabinetul de științe sociale

Se impune cu necesitate ca predarea istoriei să aibă un caracter pronunțat formativ, să se dea elevilor numai acele evenimente, fapte și date care sînt esențiale și necesare pentru înțelegerea procesului istoric, a evoluției societății umane, care să contribuie la dezvoltarea gândirii istorice. În acest sens elevii ajung mai ușor, mai rapid și mai temeinic la înțelegerea noțiunilor de istorie, a legăturilor ce se pot stabili între acestea, a legilor obiective specifice științelor sociale.

Materialele apărute în presa pedagogică în legătură cu predarea istoriei, ridică probleme multilaterale și în privința modificării structurale a lecției. Această modificare este posibilă mai ales cînd lecția se desfășoară în cabinet.

Cabinetul de științe sociale, care funcționează de anul trecut în cadrul Școlii generale nr. 6 din Roșiorii de Vede, a devenit un valoros schimb de experiență pentru mulți profesori din raza orașului în ceea ce privește organizarea unor lecții moderne. Voi prezenta două lecții care s-au desfășurat, în cabinetul școlii, la care au asistat mai mulți profesori din județul nostru și pe care le-am considerat mai izbutite și mai eficiente. În prima lecție a fost vorba despre marea răscoală a țărănilor din 1907, ținută la clasa a VIII-a B în cadrul schimbului de experiență cu profesorii care predau științele so-

ciale în școlile din oraș. La începutul orei s-au proiectat cîteva secvențe din diafilmul „Răscoala din 1907“. Apoi am cerut elevilor să facă o comparație între răscoalele învățate anterior (1437, 1514, 1784) și răscoala din 1907. Am expus un panou, pe care erau imagini și planul lecției, pe baza căruia am purtat discuții cu elevii, urmărind și cadrul economic, social și politic al perioadei respective. Etapele răscoalei și localitățile mai importante, care au fost cuprinse de flacăra răscoalei, le-am urmărit pe o hartă luminoasă. Schema lecției a cuprins cîteva puncte principale și anume: cauzele răscoalei; desfășurarea răscoalei; reprimarea răscoalei; consecințele și însemnătatea sa.

La a doua lecție, cu tema: „Primul război mondial“ desfășurată la clasa a VII-a A am procedat în felul următor: am început ora tot cu proiectarea unor secvențe și am cerut elevilor să le urmărească cu atenție, fără a le da explicații. Apoi, pe baza hărții luminoase — Europa în ajunul primului război mondial — și a organigramei, scrisă pe un panou, am început predarea prin verificarea lecției: Politica externă a principalelor state capitaliste la sfîrșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea, insistînd asupra următoarelor probleme: dezvoltarea inegală a țărilor ca-

pitaliste, politica expansionistă a marilor puteri; formarea blocurilor imperialiste și înrăutățirea relațiilor dintre ele.

Cînd am ajuns la intrarea României în război, am proiectat din nou cîteva secvențe și am insistat asupra caracterului just al participării României la război.

La sfîrșitul orei mi-am rezervat 8 minute pentru munca independentă, care s-a desfășurat în felul următor: am întors panoul pe care era trecut organizarea lecției și am cerut elevilor să răspundă, în scris, pe coli de hîrtie dinainte pregătite. Pe panoul afișat erau trecute trei probleme, iar elevii trebuiau să răspundă la două din ele.

Am limitat spațiul pentru răspuns, deoarece am urmărit la elevi, capacitatea de sintetizare și de aplicare în mod creator a celor asimilate.

La problema: de ce Lenin a acceptat a pace nedreaptă cu Germania, am trezit și curiozitatea elevilor de a citi lecția care urma — Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

Prin prezentarea succintă de mai sus am dorit să argumentez ideea enunțată la început, anume că, în cabinetul de științe sociale, profesorul beneficiază de un cadru adecvat pentru realizarea unor lecții interesante, vii care să mobilizeze întreaga clasă, pe fiecare elev în parte.

VALENȚELE EDUCATIVE ALE INFORMĂRII POLITICE

După cum se știe, în condițiile actuale, cetățenii țării noastre beneficiază de multiple căi de informare curentă asupra politicii interne și externe a partidului și statului, asupra evenimentelor din viața internațională.

Între acestea, informarea politică constituie, credem, calea cea mai directă, mai operativă și mai eficientă. Experiența dovedește că, în ciuda existenței multitudinilor de canale de cunoaștere operativă a diferitelor evenimente interne sau internaționale, informările politice sînt necesare, cu condiția ca ele să fie temeinic pregătite.

O bună informare politică a elevilor trebuie să completeze ceea ce le oferă presa, radio-ul sau televiziunea, și anume explicarea sintetică directă, nemijlocită a unor fenomene, probleme sau evenimente, de care iau cunoștință în mod fragmentat prin știrile cotidiene furnizate de mijloacele menționate mai sus. Informarea politică trebuie să-și propună explicarea unuia sau mai multor evenimente importante petrecute într-o anumită perioadă, în contextul general al evoluției vieții politice internaționale, clarificarea prin dialogul viu între vorbitor și auditori a unor aspecte mai dificile de receptat la nivelul de cunoștințe al elevilor.

În ceea ce privește orientarea tematică a informărilor politice, există mai multe posibilități de abordare, în funcție de gradul de interes al unui anumit grup de elevi față de problemele internaționale și de cunoaștere a lor, în general din presă și radio.

Între cerințele unei bune informări politice, consemnăm ca lucruri de importanță primordială: popularizarea politicii externe a țării noastre; explicarea caracterului științific, a justetei politicii partidului și guvernului nostru, a poziției adoptate față de diferite evenimente sau probleme internaționale; analizarea în general a problemelor internaționale și explicarea lor prin prisma aprecierilor orientative ale partidului și statului nostru, cuprinse în cele mai recente documente de partid și de stat. În această privință este necesar ca cei care pregătesc informări politice, să cunoască temeinic principalele și cele mai actuale documente de partid cu privire la politica externă a țării noastre, să urmărească cu atenție și să sesizeze aspectele sau interpretările noi date unor probleme sau evenimente, ținînd seama de dinamica deosebită a vieții politice internaționale, să studieze și să cunoască unele din principalele lucrări de sinteză privind problemele majore ale vieții internaționale contemporane.

În cazul abordării unei anumite probleme internaționale, este bine ca ea să fie tratată în contextul situației internaționale generale în momentul dat. Chiar în cazul cînd expunerea este axată doar pe o anumită temă mai restrînsă, este bine ca vorbitorul să cunoască în general problemele actuale ale vieții

internaționale pentru a putea da explicațiile necesare la întrebări tangențiale.

Fără îndoială, pregătirea și prezentarea informărilor politice, îndeosebi pe teme internaționale, nu este o sarcină ușoară, ea presupune, în afară de temeinica pregătire politico-ideologică, și un bogat bagaj de cunoștințe de istorie, geografie economică și politică, economie mondială, clarificarea noțiunilor frecvente sau mai noi în vocabularul politic și economic internațional (suveranitate, independență națională, „clauza națiunii celei mai favorizate“, regim vamal preferențial etc.) despre care elevii pot pune întrebări (la care pot fi găsite explicații succinte între altele, în micul dicționar diplomatic român publicat de Editura politică). Nu este ușoară nici selectarea, din noianul de știri cotidiene, a celor mai importante. Dar și în această privință, există modalități relativ simple de ținere a evidenței problemelor, evenimentelor, pentru a putea sintetiza apoi concluziile privind evoluția lor: decuparea din presă a articolelor (cu specificarea datei ziarului) și clasarea lor pe probleme majore („Securitatea europeană“, „Dezarmarea“, „Organizația Națiunilor Unite“, „Războiul din Vietnam“, „Prezențe cultural-artistice românești peste hotare“ etc.).

În stabilirea temelor informărilor politice, trebuie ținut seama, între altele, de un lucru deosebit de important, și anume, că ele nu urmăresc doar un scop informativ, ci, mai ales, politic-educativ bine definit, de educare a tineretului în spiritul înțelegerii politicii externe a partidului și guvernului nostru, a mindriei patriotice față de această politică și a dorinței de a contribui, pe măsura posibilităților lor la realizarea ei.

În acest sens, este recomandabilă organizarea periodică a unor informări pe teme cum ar fi: „Principiile fundamentale ale politicii externe a României socialiste“, „România și securitatea europeană“, „Inițiative românești la O.N.U.“, „România și cooperarea economică internațională“, „Creste continuu prestigiul internațional al României socialiste“ etc. Această din urmă temă, poate fi tratată sub mai multe aspecte concrete, particulare — politic, economic („Prezențe românești la târguri și expoziții internaționale“, „Dinamica comerțului exterior al României socialiste“ etc.), cultural-artistice („Prezențe cultural-artistice românești pe meridianele globului“, „Valori artistice românești în circuitul culturii universale“ etc.).

În această perioadă, de exemplu, ar fi de mare actualitate organizarea unor informări în care creșterea prestigiului internațional al României socialiste să fie ilustrată prin prisma ecoului vizitei recente întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu într-o serie de țări ale Africii. În privința organizării unor informări pe această temă, sugerăm în cele ce urmează, una din modalitățile de tratare a subiectului.

În introducerea informării, ar trebui reamintit auditorilor elevi, succint, itinerariul vizitei, punctat cu cîteva date esențiale. Apoi ar trebui enunțată aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu privind însemnătatea acestei vizite ca „un moment de importanță deosebită în politica externă a României, o manifestare fără precedent a politicii internaționale a României de solidaritate cu statele care au scuturat jugul imperialist, cu mișcările de eliberare națională, cu cei care luptă pentru independență, pentru progres, pentru bunăstare“, urmată de constatarea plină de satisfacție că România, poporul român, „se bucură peste tot de o stîmă și prețuire deosebită“.

După introducerea, pot fi citate exemplele cele mai semnificative de manifestare a prețurii și prestigiului de care se bucură România socialistă în țările respective.

După evocarea unor asemenea aprecieri, ar trebui explicate factorii care au determinat prestigiul României în lume, citînd din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la sosirea în țară, cînd a explicat succint că România, poporul român se bucură prețurîndu-și de stîmă și prețuire „datorită politicii marxist-leniniste juste a României socialiste, datorită faptului că, în întregul său activitate internă și externă, țara noastră a făcut totul pentru a asigura atât progresul său pe drumul socialismului, cît și întărirea colaborării și so-

Principiile relațiilor dintre țările socialiste. Colaborarea în cadrul C. A. E. R.

Principiile relațiilor dintre țările socialiste

Victoria socialismului în mai multe țări impune stabilirea de relații internaționale noi. Până la apariția socialismului în relațiile internaționale predominau practicile imperialismului caracterizate prin dominația marilor puteri și încălcarea suveranității și independenței naționale a țărilor mai puțin dezvoltate.

Aceste practici sînt incompatibile cu socialismul. Desființînd relațiile de aspirare în interiorul lor, țările socialiste stabilesc și între ele relații noi. Relațiile dintre țările socialiste se bazează pe următoarele principii: respectarea strictă a independenței și suveranității naționale; egalitatea în drepturi; avantajul reciproc; intrajutorarea tovarășească; neamestecul în treburile interne; respectarea integrității teritoriale; internaționalismul socialist.

Numai respectarea acestor principii poate asigura colaborarea și unitatea frățească a țărilor socialiste, dezvoltarea rapidă a fiecărei țări în parte și a sistemului socialist în ansamblul lui.

Colaborarea în cadrul C.A.E.R.

Principiile pe care se bazează relațiile internaționale de tip nou își găsesc concretizarea și în relațiile economice ce se stabilesc între țările socialiste.

Pentru dezvoltarea acestor relații în 1949 a fost creat Consiliul de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.). Din această organizație fac parte: R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R. P. Polonă, R. S. Română, R. P. Ungară și U.R.S.S. De asemenea, la unele acțiuni mai participă și R.S.P. Iugoslavia.

Scopul acestei organizații este de a contribui la dezvoltarea planificată a economiei naționale a țărilor membre; la accelerarea progresului lor economic și tehnic; la ridicarea nivelului industrial al țărilor cu o industrie mai puțin dezvoltată; la creșterea continuă a productivității muncii; la ridicarea neîncetată a bunăstării popoarelor țărilor membre.

C.A.E.R. nu este o organizație deasupra statelor. Ea nu poate lua hotărîri obligatorii pentru țările membre. C.A.E.R. poate să facă recomandări pe care partidele și guvernele din fiecare țară le pot accepta sau nu, în funcție de interesele țării respective.

Ca membră fondatoare a C.A.E.R., țara noastră și-a adus contribuția la dezvoltarea activității acestei organizații în spiritul principiilor care stau la baza relațiilor dintre țările socialiste.

Pentru dezvoltarea în viitor a acestei organizații, o importanță deosebită reprezintă „Programul complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R.”, adoptat în iulie 1971 la București.

Prin acest document sînt precizate scopurile, cerințele și principalele caracteristici ale procesului de perfecționare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste, a procesului de adîncire a diviziunii muncii între țările membre ale C.A.E.R., pe o perioadă îndelungată de 15—20 ani.

În programul complex se subliniază că integrarea economică socialistă favorizează întărirea economiei naționale a fiecărei țări, formarea unei structuri moderne de înaltă eficiență a economiilor naționale, des-

fășurarea largă a progresului tehnic, creșterea eficienței producției socialiste și bunăstării poporului. Integrarea economică socialistă este deci un proces de dezvoltare a interdependenței care se creează între economii de sine stătătoare.

Ea se realizează prin diverse căi și metode ca: îmbunătățirea activității de coordonare a planurilor, extinderea cooperării și specializării în producție, construirea în comun de obiective economice, înființarea de organizații economice internaționale, lărgirea schimburilor reciproce de mărfuri, întărirea rolului acordurilor, convențiilor, contractelor, în special a celor de lungă durată, precum și prin alte forme.

Prin conținutul și formele sale, integrarea economică socialistă se deosebește radical de integrarea capitalistă. În programul complex se subliniază că integrarea economică socialistă este un proces conștient și planic reglementat de partidele comuniste și muncitorești și guvernele țărilor membre ale C.A.E.R., spre deosebire de caracterul de piață, al relațiilor dintre țările capitaliste, relații subordonate intereselor marilor capitaluri; favorizează întărirea economiei naționale a fiecărei țări, spre deosebire de formele integraționiste capitaliste, care avantajează partenerii mai puternici în scopul obținerii de profituri mari pe seama partenerilor mai slabi; se înfăptuiește în conformitate cu principiile internaționalismului socialist, în timp ce integrarea economică capitalistă este însoțită de puternice contradicții și disensiuni generate de tendințele de nesocotire a intereselor țărilor mai puțin dezvoltate; se bazează pe liberul consimțămînt deplin și nu este însoțită de crearea de organisme supranaționale, în opoziție cu procesul integraționist capitalist care se caracterizează tocmai prin crearea de organisme supranaționale, ceea ce are drept urmare stîrbirea suveranității și independenței naționale a partenerilor; contribuie la apropierea și egalizarea treptată a nivelurilor de dezvoltare economică a statelor participante, în timp ce integrarea capitalistă nu contribuie la înlăturarea diferențelor în dezvoltarea economică a partenerilor, ci, dimpotrivă, duce la agravarea deosebirilor economice; are un caracter deschis, la înfăptuirea Programului complex putînd participa total sau parțial, conform înțelegerilor și țării nemembre ale C.A.E.R., ceea ce este, de asemenea, opus caracterului închis al grupărilor integraționiste de tip capitalist.

Integrarea economică socialistă stimulează colaborarea economică dintre țările membre ale C.A.E.R., contribuie la creșterea forței economice și întărirea unității sistemului mondial socialist la asigurarea victoriei în întrecerea dintre socialism și capitalism.

Dezvoltarea relațiilor economice ale României cu toate țările socialiste

Țara noastră, alături de celelalte țări membre ale C.A.E.R., va participa activ la traducerea în viață a prevederilor Programului complex și își va aduce astfel contribuția la perfecționarea colaborării și cooperării în cadrul C.A.E.R.

Totodată avînd în vedere adîncirea diviziunii inter-

EUGEN PRAHOVEANU

(Continuare în pag. a IV-a)

naționale a muncii, România dezvoltă, pe baza principiilor socialiste ale relațiilor internaționale, legăturile economice cu toate țările socialiste.

Acest lucru contribuie la întărirea continuă a fiecărei țări în parte și a sistemului mondial socialist, în ansamblul său, la creșterea prestigiului socialismului în lume.

„Țările membre ale C.A.E.R., sub conducerea partidelor comuniste și muncitorești, datorită muncii creatoare a popoarelor, ca urmare a mobilizării de către fiecare țară a resurselor sale, precum și a dezvoltării și adâncirii colaborării reciproce multilaterale și a intrajutorării, au obținut mari succese în construirea socialismului și comunismului, în dezvoltarea economiei, științei și tehnicii.

Dezvoltarea multilaterală și consolidarea fiecărei țări socialiste în parte reprezintă condiția hotărâtoare a mersului înainte a întregului sistem mondial socialist. Dezvoltarea cu succes a economiei naționale și perfecționarea relațiilor sociale, progresul multilateral al

fiecărei țări socialiste corespund intereselor cauzei comune a socialismului.

Adâncirea și perfecționarea în continuare a colaborării și dezvoltarea integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R. se vor înfăptui și în viitor în conformitate cu principiile internaționalismului socialist, pe baza respectării suveranității de stat, independenței și intereselor naționale, neamestecului în treburile interne ale țărilor, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc și intrajutorării tovarășești.

Experiența istorică a confirmat pe deplin forța vitală a acestor principii marxist-leniniste ale relațiilor interstatale de tip nou, care corespund cerințelor obiective ale consolidării construcției socialiste în fiecare țară și condițiilor dezvoltării sistemului mondial socialist, contribuie la crearea unei baze trainice pentru o colaborare internațională largă și fructuoasă”. (Din Programul complex al adâncirii perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste a țărilor membre ale C.A.E.R. Partea I Cap. I.)

Consultație pentru profesorii
care predau Economia politică

Repartiția în agricultura cooperatistă

Procesul de ansamblu al repartiției în cooperati-vele agricole de producție se înfăptuiește pe baza legăturilor generale ale repartiției bunurilor materiale, în socialism. Totuși, modul concret de acțiune și de manifestare a lor prezintă anumite particularități determinate de specificul proprietății cooperatiste. În cooperati-vele agricole, pământul, animalele, plantațiile, uneltele, construcțiile gospodărești și alte mijloace de producție, precum și rezultatele muncii obținute cu ajutorul lor se află în proprietatea colectivă a membrilor cooperatori dintr-o anumită unitate cooperatistă. Procesul de producție se desfășoară în cooperati-vele agricole prin participarea cooperativei agricole în calitate de unitate economică autonomă, a membrilor acesteia și a statului. În virtutea acestui fapt, rezultatele muncii se împart între participanți, repartiția cuprinzând următoarele trei direcții: repartiția între cooperativele agricole și stat; repartiția în interiorul unității cooperatiste și repartiția între cooperativele agricole și membrii săi.

Repartiția producției globale a cooperativelor agricole de producție

Expresia bănească a rezultatelor muncii productive depusă de cooperatori în decursul unei anumite perioade, de obicei un an, reprezintă producția globală a cooperativei agricole de producție. Ea cuprinde valoarea produselor obținute în ramurile agricole, industriale și de deservire ale cooperativei agricole, valoarea mijloacelor materiale și sumele de bani realizate din diferitele prestări de muncă și servicii executate de cooperatori în afara gospodăriei obștești pentru alte unități. Pentru reflectarea rezultatelor integrale ale activității cooperativei, la producția globală stabilită se adaugă și beneficiul provenit din acțiunile de cooperare cu alte unități economice, precum și alte venituri neagricole.

Pentru asigurarea continuității procesului de producție, înainte de toate, pe seama producției globale, se compensează cheltuielile materiale efectuate pentru obținerea ei. Cheltuielile materiale de producție sînt constituite din valoarea semințelor folosite, a furajelor consumate de animale, plata lucrărilor efectuate de stațiunile de mecanizare a agriculturii, îngrășămin-

tele și insectofungicidele aplicate și alte cheltuieli materiale de producție și bănești. Partea rămasă după efectuarea acestor scăzăminte reprezintă **venitul global creat în C.A.P.** (În practica economică se folosește impropriu noțiunea de producție netă.)

Venitul global este constituit din fondul de consum individual și venitul net creat în C.A.P. **Fondul de consum individual** este destinat satisfacerii nevoilor materiale și culturale personale ale cooperativitorilor și se repartizează între ei în raport cu cantitatea și calitatea muncii depuse de fiecare în cooperativa agricolă.

O anumită parte din venitul net creat în C.A.P. este preluată de stat prin politica prețurilor la produsele agricole, impozite pe veniturile neagricole, taxe, dobinzi, prime de asigurare etc. Cealaltă parte reprezintă **venitul net al C.A.P.** care se împarte în fond de acumulare și fond de consum social. Fondul de acumulare este destinat lărgirii producției, avînd următoarele direcții: realizarea investițiilor, rambursarea creditelor pe termen lung, formarea rezervei pentru lărgirea producției și contribuția la fondul social al asociațiilor din care face parte. **Fondul de consum social** este destinat satisfacerii unor nevoi colective ale membrilor cooperatori și cuprinde: contribuția la fondul de pensii și asigurări sociale (7 la sută din producția globală), fondul de ajutor în natură, fondul social-cultural și sportiv și fondul de rezervă pentru retribuția muncii și ajutoare. Fondul social de consum și fondul de consum individual formează **fondul de consum al cooperativei agricole**.

Privit în ansamblu, pe seama venitulului global se creează fondul de consum și fondul de acumulare. Potrivit statutului cooperativei agricole de producție, pentru fondul de acumulare se alocă cel puțin 18 la sută din venitul global, diferența fiind destinată constituirii fondului de consum. În stabilirea mărimitii lor la nivelul fiecărei cooperative agricole trebuie să se asigure o corelație optimă, care să permită atât dezvoltarea de ansamblu a fiecărei unități, cât și ridicarea sistematică a bunăstării țăranimii cooperatiste, adică îmbinarea armonioasă a sistemului de interese care se manifestă în cadrul agriculturii cooperatiste.

Repartiția după muncă în agricultura cooperatistă

În agricultura cooperatistă, ca urmare a specificului proprietății cooperatiste, realizarea cerințelor legii repartiției după muncă prezintă anumite particularități. Principala particularitate constă în formele specifice prin care se înfăptuiește repartiția fondului de consum în cooperativele agricole de producție.

Până în 1970, retribuirea muncii în cooperativele agricole s-a făcut pe baza zilei-muncă.

Schimbările intervenite în cadrul agriculturii cooperatiste au impus și perfecționarea pirghiilor de realizare a cerințelor legii repartiției după muncă. În această direcție o semnificație majoră prezintă măsurile expuse de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința de lucru de la C.C. al P.C.R. din noiembrie 1970, privind îmbunătățirea organizării, planificării și conducerii agriculturii.

Potrivit prevederilor statutare, în agricultura cooperatistă retribuirea muncii se realizează prin două forme: **acordul global și tarife pe norme de muncă sau unitatea de timp.** De asemenea, se folosește și retribuția suplimentară. Aceste forme de retribuire a muncii se remunerează în bani, în bani și natură, iar pentru unele culturi și lucrări numai în natură. Tendința obiectivă este de extindere și generalizare a retribuției bănești.

Acordul global. Din anul 1971, în cooperativele agricole de producție s-a introdus acordul global. El reprezintă o formă superioară de retribuire a muncii, potrivit căreia plata este nemijlocit legată de munca depusă, ea concretizându-se într-o anumită cantitate de produse sau o parte a valorii producției obținute. Concret, constă din calcularea manoperei pe unitatea de produs (tonă, hectolitru, kg. spor greutate etc.) sau la 1 000 lei producție obținută, în funcție de specificul sectorului de activitate. De pildă, în funcție de condițiile concrete din unități, se stabilește la o producție planificată de 2 500 kg porumb un tarif de plată de 230 lei pe tonă. Îndeplinirea acestei sarcini planificate va fi retribuită deci cu 700 lei. Dacă se obține o producție de numai 2 000 kg la hectar, munca depusă va fi retribuită cu 560 lei; dacă producția realizată va fi de 3 000 kg la hectar, se va acorda drept retribuire 840 lei. Cu alte cuvinte, acordul global se aplică la producția obținută, indiferent dacă este mai mică sau mai mare decât cea planificată.

Retribuirea pe baza acordului global prezintă o serie de avantaje, care asigură sporirea cointeresării materiale a țărănimii cooperatiste, contribuind la o mai bună armonizare a intereselor colective și personale. Printre acestea subliniem: legarea nemijlocită a retribuției de aportul fiecăruia, înlăturându-se astfel posibilitățile de nivelare a veniturilor; crearea condițiilor de organizare a întregii activități productive din cooperativă pe baza gestiunii economice; sporirea interesului pentru folosirea judicioasă a fondurilor de producție și, înalte de toate, a pământului; intensificarea participării la muncă în gospodărirea obștească, înlăturarea disciplinei muncii.

Aplicarea acordului global este organic legată de introducerea noulor forme de organizare a producției și a muncii. Organizarea producției și a muncii pe **principiul formelor de producție cu gestiune economică internă** asigură specializarea și concentrarea producției, permanentizarea mijloacelor de producție și a forței de muncă, conducerea directă a întregii activități de către specialiști, reducerea cheltuielilor de producție și sporirea veniturilor.

Deși introdusă numai de un an, rezultatele obținute demonstrează eficiența folosirii acestei forme de retribuire a muncii. Cooperativele care au aplicat corect acordul global au obținut sporuri însemnate de producții și venituri, au realizat o înaltă eficiență economică.

Retribuirea pe bază de tarife, pe norme de muncă sau unitate de timp se folosește, îndeosebi, pentru re-

munerarea personalului de conducere și administrație, a cooperativelor care efectuează lucrări de construcții sau cu caracter ocazional. În condițiile aplicării acestor forme pentru depășirea producției planificate, a sarcinilor de plan, există **retribuția suplimentară.** Ea se acordă în raport cu depășirile planificate pe formațiuni de lucru și se repartizează între membrii cooperativelor, în funcție de mărimea totală a retribuirii de bază.

Venitul lunar minim garantat. S-a introdus din anul 1971 pe baza măsurilor expuse de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința de lucru de la C.C. al P.C.R. din noiembrie 1970. Venitul lunar minim garantat nu constituie o formă distinctă de retribuire a muncii în C.A.P., ci o formă de cointeresare materială a țărănimii cooperatiste. El sporește interesul cooperativelor în participarea la munca în gospodăria obștească, creînd, totodată, condiții de asigurare a unor venituri certe și stabile și de satisfacere mai uniformă a necesităților cooperativelor.

Asigurarea venitului lunar minim garantat nu exclude depășirea acestui nivel. În funcție de posibilitățile lor economice, cooperativele agricole pot repartiza până la 80 la sută din sumele bănești care se cuvin prin aplicarea acordului global, restul achitându-se la sfârșitul anului.

Perfecționarea sistemului de retribuire în agricultura cooperatistă este legată și de **creșterea răspunderii materiale.** Potrivit prevederilor statutare, acei cooperatori care nu îndeplinesc la timp și în bune condiții lucrările agricole, care nu respectă normele de disciplină, aducînd prejudicii avutului obștesc, vor suporta responsabilitatea materială, care îmbracă diferite forme, în funcție de gravitatea abaterii și de consecințele provocate.

Ansamblul de măsuri luat pe linia perfecționării cointeresării materiale a țărănimii cooperatiste a asigurat sporirea veniturilor lor reale. În cincinalul 1966—1970, veniturile reale ale țărănimii au crescut, comparativ cu cel precedent, cu circa 15,4 la sută. În actualul cincinal, veniturile reale ale țărănimii provenite din munca în cooperativa agricolă și în gospodăria personală, pe o persoană activă, vor fi la sfârșitul anului 1975 cu 22—30 la sută mai mari decât în 1970.

SANDU COSTACHE

De la cercetarea aplicativă la lecții moderne, practice, demonstrative

Masă rotundă • masă rotundă

cu participarea tovarășilor: COSTIN ȘTEFĂNESCU — șef de secție la Institutul de cercetări pedagogice; LUMINIȚA CHIVIRIGĂ — cercetător principal la Institutul de cercetări pedagogice, FLORICA CONSTANTINESCU — profesor de limba și literatura română, Liceul „Zinca Gulescu”; PAUL DICU — profesor de istorie și filozofie, Școala generală nr. 5; FLORIN STANA — profesor de chimie, Liceul „N. Bălcescu”; MARIA VLAD — profesor de biologie, Școala generală nr. 10.

Red.: Vă rugăm să precizați obiectivele a căror atingere și le-au propus realizatorii experimentului — cercetători ai Institutului de științe pedagogice din București și profesori din județul Argeș — privind modalitățile de promovare în învățămînt a unei noi concepții didactice, adecvată solicitărilor pe care dezvoltarea noastră socială le impune școlii românești.

C. Ștefănescu: Filația obiectivelor, ipotezelor și metodologiei cercetării întreprinse de noi derivă din dorința de a răspunde unei necesități de prim ordin a etapei actuale a dezvoltării învățămîntului nostru; modernizarea procesului de învățămînt, sporirea eficienței lui prin introducerea unei concepții noi asupra muncii didactice. Pornind de aici, obiectivele propuse au fost: să renunțăm la acea concepție după care profesorul predă cunoștințe, iar elevul le memorează și să promovăm o alta, după care profesorul are rolul de a crea pentru elevi un mediu al instruirii și de a colabora cu ei, pentru ca aceștia să-l poată folosi optimal, din punct de vedere formativ, să înlocuim procesul tradițional de predare-învățare concretizat prin explicarea și înregistrarea cunoștințelor printr-unul după care cunoștințele se învață și se fixează de către elevi lucrînd cu ele, să subordonăm nemijlocit activitatea didac-

tică obiectivelor educației; să determinăm modalități de promovare a noii concepții asupra activității didactice în condițiile pregătirii actuale a cadrelor didactice și ale dotării mediilor școlilor cu mijloace tehnice de învățare; să examinăm critic și să reconsiderăm, de pe pozițiile noii concepții asupra muncii didactice, procedeele și mijloacele tehnice de predare-învățare, înlăturînd structura clasică a lecției.

L. Ghivirigă: Aș preciza că structura lecției, rolul profesorului, activitatea elevului și resursele specifice formative ale obiectelor de învățămînt au fost considerate de noi principalele variabile ale promovării noii concepții asupra activității didactice. Pentru fiecare dintre aceste patru variabile am construit câte o ipoteză principală de studiu.

Red.: Care este structura tipului de lecție abordat în cercetarea inițiată de dumneavoastră?

L. Ghivirigă: Structura acestui nou tip de lecție, care poate îmbrăca diverse forme (prin descoperire, prin lucrul în grup, prin problematizare, prin situații probabile, asumare de roluri, jocuri didactice, seminarii, prelegeri), lăsînd loc creativității nepuizabile a profesorului, cuprinde două etape obișnuite: prima, activitatea independentă individuală sau în grupuri a elevilor pe baza unor teme de studiu și a unor sarcini și

indicații de lucru date de profesor; a doua etapă cuprinde valorificarea rezultatelor obținute de elevi prin activitatea desfășurată pe baza temelor de studiu și a sarcinilor de lucru.

Red.: Ați întâmpinat dificultăți în introducerea acestei noi structuri la clasă?

M. Vlad: Desigur. Imaginea lecției tradiționale îmi revenea ori de câte ori, în primele luni ale experimentului, mă gîndeam cum să încep lecția după această nouă structură.

F. Stana: Și mai ales se renunță greu la acea obișnuință de a verifica cunoștințele din lecția precedentă, chiar dacă ea nu are tematică nici o legătură cu lecția pe care o vei preda.

C. Ștefănescu: Ne-a trebuit o bună perioadă de timp pînă să clarificăm că între „activitatea elevilor” și „activizarea elevilor” nu este doar o diferență de nuanță semantică, ci de concepție didactică. Activizarea elevilor, așa cum se realiza și cum se realizează încă în multe săli de clasă, credem că nu este decît imaginea falsă a folosirii unor metode active. În fond, și pînă acum profesorul pune tot timpul întrebări la cit mai mulți elevi, le propunea și munca independentă dar toate în virtutea pașilor logici ai discursului său, al celui imanent dogmatism al lui „magister dixit” și nu al gândirii elevilor.

P. Dicu: Dificultăți s-au întâmpinat și în modul în care era folosită problematizarea. Profesorul „aprindea” pentru o clipă gîndirea elevului, pentru ca apoi s-o „remorcheze” în expunerea sa retorică. În aceste condiții elevii nu au posibilitatea să se exprime pe ei înșiși.

Red.: Cum se poate evita această situație în care elevul este determinat să dea răspunsul așteptat de profesor?

F. Constantinescu: Am observat că elevii singuri își creează probleme de rezolvat și și formulează cadrul necesar obținerii de soluții în condițiile în care noi le propunem activități pe baza unor teme de studiu și a unor sarcini de lucru.

C. Ștefănescu: Dificultatea aceasta este înlăturată cu o condiție: profesorului trebuie să-i fie clar că rolul lui e să deplaseze centrul de greutate de la emiterea problemei în vederea obținerii unui răspuns dorit, la formularea datelor problemei de către elevi de pe pozițiile căutării unei soluții.

Red.: Tendința de a separa obiectivele educative de cele instructive a dus la o insuficiență valorificarea a potențelor formative ale învățămîntului și chiar la o fragmentare a sarcinilor educației intelectuale. Să discutăm puțin despre posibilitatea de a găsi, pe baza experienței de la clasă, forme specifice obiectului de învățămînt predat de dumneavoastră pentru a transforma conținutul acestuia în mijloc de educație.

F. Constantinescu: Vreau să precizez că experiența noastră după acest experiment nu e destul de bogată pentru a trage niște concluzii. Uti-

lizarea noii tehnologii a început să fie experimentată în școlile din orașul nostru abia la începutul trimestrului al II-lea.

Red.: Nu vă cerem niște concluzii, ci să formulați câteva din observațiile pe care vi le-a prilejuit experimentul în această privință.

F. Constantinescu: Am constatat că un randament deosebit au avut, în cazul lecțiilor de română, lecțiile-seminar la care am procedat astfel: am recomandat în prealabil elevilor să citească pentru lecțiile de literatură, pe care urma să le țin, operele literare și materialul bibliografic respectiv. Am oferit spre dezbateră apoi elevilor o problemă care implica dezvoltarea mai multor aspecte, oferind posibilitatea atingerii unor elemente de detaliu.

M. Vlad: O modalitate de lucru pe care o folosesc cu succes la orele de botanică este învățarea prin activitate în grup. Clasa este împărțită în 5-6 grupuri de elevi. S-ar părea că prin această modalitate de lucru se fragmentează lecția în articulațiile distribuite grupurilor. Spun că s-ar părea, pentru că, de fapt, la realizarea unității lecției se ajunge în momentul valorificării, cînd se trece la dezbateră generală a observațiilor făcute de grupuri.

F. Stana: Am folosit și eu munca în grup la chimie cu scopul de a dezvolta spiritul de investigație la elevi, dar am fost nevoit să renunț deoarece am constatat că lucrul nu mai elevii buni, iar ceilalți rămneau pasivi (cine era învățat să doarmă oormea și acum). De aceea am trecut la rezolvarea întrebărilor-problemă prin fișă individuală, punîndu-l pe fiecare elev să fie răspunzător de propria sa muncă.

Red.: Cum apreciați eficiența acestor diverse procedee moderne?

P. Dicu: Este incontestabil superioră celei tradiționale. Dar important nu e procedeul, ci scopul pe care-l urmărim.

F. Constantinescu: Apelăm și la acele mijloace tradiționale, în măsura în care servesc scopul propus.

C. Ștefănescu: Nu conținutul trebuie să determine metoda, așa cum ne-au obișnuit pînă acum metodicele. Între conținut și metodă există o interacțiune. Și amîndouă sînt raportate la obiectivul educațional. Tocmai în aceasta constă înțelegerea corectă a procesului de renovare a tehnologiei didactice. Aici e și premisa succesului.

L. Ghivirigă: Există pericolul de a fi considerate pe nedrept perimate toate elementele existente în practica școlii de pînă acum. Nu punem semn de egalitate între modernizare și mijloace tehnice moderne (material didactic, cabinete, laboratoare). Acestea nu constituie decît cadrul — nu întotdeauna indispensabil — desfășurării lecției moderne.

Red.: Considerați că există niște piedici în calea promovării într-un timp cît mai scurt a noii tehnologii didactice?

M. Vlad: De mare necesitate ne-ar fi materialele documentare, care să explice cum se aplică practic, principiile modernizării la o anumită lecție sau un anumit obiect. Nu dorim rețete. Dar sînt necesare niște modele pe care să le aplicăm creator. În acest sens, cercetătorii, profesorii de pedagogie și metodici din învățămîntul superior ne pot da un sprijin mai substanțial.

P. Dicu: Contribuția lor la procesul de modernizare în etapa actuală este deosebit de mare. Profesorii universitari sînt datori să-i formeze pe actualii studenți — viitorii profesori — în spiritul noii concepții pedagogice.

C. Ștefănescu: Nu trebuie să uităm comportamentele consolidate ale învățămîntului tradițional, cele ale profesorului, apoi cele ale elevului. Înfîngerea lor cere timp.

Red.: Vă gîndiți la niște situații anume?

L. Ghivirigă: Situații au fost numeroase în cadrul orelor ținute în timpul cercetării. La o oră de matematică, profesorul a dat spre rezolvare fiecărui elev o ecuație cu trei necunoscute. Dar s-a simțit îndemnat să ceară unuia dintre ei s-o rezolve, în același timp, la tablă. Inevitabil, elevii au încetat să mai lu-

CORNELIA GIRMACEA

(Continuare în pag. a 14-a)

Participanții la masa rotundă

Colectivitatea școlară și tulburările creșterii

Deși creșterea este un proces complex care privește toate segmentele corpului, nu numai distanța dintre creștetul capului și tălpi, statura rămâne totuși indicatorul cel mai practic, care dă în mod sintetic o bună aproximație asupra dezvoltării fizice a omului în ansamblu. Numeroase alte dimensiuni corporale se modifică paralel cu înălțimea, unele din ele fiind chiar exprimate în procente față de ea. Greutatea corporală larg folosită în trecut, este un parametru infidel pentru aprecierea creșterii în esență din pricina marii ei variabilități.

Dificultățile de integrare în colectivitate sînt în mod obișnuit cele legate de deficitul statural, relativ sau absolut, și nu de excesul statural. Estimății statistice arată că 2,0—2,5 la sută dintre copii au îndepărtări apreciabile ale înălțimii față de medie, astfel încît numărul de școlari cu astfel de probleme este o mărime absolută deloc neglijabilă. Pentru personalul didactic, acest important contingent de elevi pune probleme specifice pedagogice, de particularizare a instruirii și educației, și probleme generate de întrebarea: este sau nu bolnav un elev „scund”? În acest sens, familia se adresează în mod nemijlocit cadrelor didactice, solicitîndu-le sfaturi și îndrumări.

Ca proces biologic, creșterea normală este guvernată de trei categorii de factori, ținînd respectiv de ereditate, de mediul ambiant și glandele endocrine.

Rolul eredității este cunoscut de mult, există familii de oameni înalți și de oameni mărunți, etnii și popoare înalte și scunde, există boli de creștere transmise ereditar, în foarte multe boli genetice creșterea este afectată. S-au calculat și formule matematice de predicție a înălțimii descendenților în funcție de înălțimea părinților.

Dintre factorii de mediu, alimentația are un rol hotărîtor: deficitul alimentar cantitativ și mai ales calitativ (în proteine și vitamine, în săruri minerale) al dietei zilnice este o cauză foarte frecventă de hipotrofia staturală pentru numeroase țări din Asia, Africa și America Latină. O bună parte din bolile cronice ale copilului stînjenez creșterea prin micșorarea aportului alimentar. Alte trăsături ale mediului geografic (de pildă, climatul, conținutul solului în iod și altele) pot influența într-un fel sau altul procesul de creștere.

Glandele endocrine influențează hotărîtor creșterea; hipofiza secretă un hormon „de creștere” (hormonul somatotrop) care, împreună cu hormonii tirodieni, este indispensabil pentru creșterea tuturor organelor și sistemelor, și în primul rînd pentru creșterea staturală. La pubertate, se observă o accelerare relativ rapidă a vitezei de creștere în înălțime („salt pubertar”), datorită acțiunii specifice a hormonilor sexuali.

Activitatea nervoasă superioară nu influențează în chip direct și evident procesul de creștere. Nu se poate spune că suprasolicitarea intelectuală întîrzie creșterea sau o stîmulează. O anumită armonie a ansamblului proceselor nervoase este totuși necesară; cercetări din ultimii ani au stabilit, bunăoară, că în timpul somnului crește considerabil secreția hormonului somatotrop hipofizar, de care am pomenit mai înainte. Alterarea ritmului somn-veghe poate induce tulburări secretorii care, dacă persistă un timp suficient de lung, pot influența negativ creșterea. Un rol încă mai important îl are afectivitatea. Puternicele legături afective materno-infantile au, se pare, un rol surprinzător de important. Ceea ce medicii denumesc „sindromul de deprivare maternă”, întîlnit, pe de o parte, la copiii neglijați și maltratați în familii dezorganizate și, pe de altă parte, la copiii instituționalizați vreme îndelungată de la o vîrstă mică, ilustrează importanța capitală a mediului familial pentru creștere. Îmbunătățirea climatului și dezvoltarea de legături afective noi la aceste categorii de suferinzi (plasament familial, măsuri organizatorice în colectivitățile de orfan) a produs o reluare accelerată a creșterii, comparabilă cu cîștigul statural obținut

prin realimentarea copiilor subnutriți.

Toată lumea știe că durata creșterii corpului în dimensiuni este determinată. La o anumită vîrstă, cartilagiile fertile care asigură, prin proliferarea lor, creșterea oaselor lungi, se osifică și ele, „se închid”, după o expresie consacrată. Orice factor, negativ sau stimulator, rămîne fără efect, astfel că depistarea în timp util a întîrzierilor (sau excesului) de creștere capătă o importanță deosebită.

Pentru a se aprecia dacă un copil este (prea) „scund” sau (prea) „înalt” este comparat cu media înălțimii la vîrstă și sexul corespunzător. Valorile medii se obțin din studiul unor eșantioane reprezentative pe copii pentru fiecare grupă de vîrstă-sex. Cum media rezultă din însumarea unor valori individuale, numărul subiecților, avînd statura exact cît media, va fi foarte mic, marea majoritatea se va abate în plus sau în minus de la medie.

Deviația standard (abaterea medie pătratică) este o noțiune bine cunoscută statisticienilor (și profesorilor de matematică și nu numai acestor profesori!), care dă măsura abaterilor întîmplătoare de la medie, și un bun tabel de standarde antropometrice nu mai poate fi conceput fără prezența ei. Un copil cu un număr mare de deviații standard dedesubtul mediei aritmetice este, statistic vorbind, un „individ neobișnuit într-un grup”; din punct de vedere medical, acești „individ neobișnuiți” interesează cel mai mult. Colectivul de endocrino-pediatrie din Institutul de endocrinologie a elaborat recent, pe baza studiului unui eșantion de 10 000 de copii, standarde antropometrice actuale pentru copii și tineri între 3—18 ani, cuprinzînd media și deviația standard, pe sexe, la cinci dimensiuni corporale.

În general, un copil pînă la 10 ani avînd 2—3 deviații standard în minus (sau în plus!) de la media grupei sale de vîrstă și sex, sau un copil peste 10 ani avînd mai mult de 3 deviații standard distanță față de media corespunzătoare a înălțimii, justifică un aviz medical asupra cauzelor tulburării. Ținînd cont că o deviație standard este apropiată ca valoare de diferența dintre înălțimea a doi ani succesivi, se poate aproxima că, pînă la 10 ani, o înălțime întîrziată cu trei ani justifică solicitarea unui aviz medical.

Medicul stabilește dacă tulburarea în creșterea staturală este constituțională ori eredo-familială, dacă se

Elevă cîntă la vioară

Dan Băjenaru

datorează unei maturizări precipitate ori întîrziate (în limite fiziologice), sau dacă se datorează unei boli. Majoritatea bolilor cronice ale copilului se repercutează asupra creșterii (80 la sută), în ele fiind incluse și bolile endocrine care influențează creșterea. Pe lîngă statură, măsurarea altor dimensiuni corporale ajută medicul să precizeze mai exact natura eventualelor abateri de la normal ale staturii. Măsurarea sistematică a copilului permite și aprecierea vitezei sale de creștere anuală, ceea ce ajută mult la depistarea bolilor într-un stadiu cît mai aproape de debut.

În practica didactică se ivesc probleme în legătură cu statura elevilor, mai ales în două direcții. Elevii mici de statură (indiferent de cauze) necesită o atenție deosebită, în sensul evitării stărilor de inhibiție și apatie, lipsă de inițiativă, timiditate și docilitate-mecanică. Protejați și cultivați, ei obțin rezultate în studiu, egale, sau, de multe ori, superioare restului elevilor. A doua problemă este practicarea educației fizice la copiii de vîrstă cronologică egală, dar cu stadii diferite ale maturizării pubertare și, implicit, ale

staturii. Intensitatea efortului (antrenamentului) trebuie diferențiată în aceste cazuri în funcție de potențialul fizic real al elevului și nu de vîrstă cronologică.

Aș vrea să amintesc, în sfîrșit, de binecunoscuta problemă a „copiilor din ziua de azi”, care sînt mai înalți decît precedenții lor din alte generații. Există o tendință seculară de creștere a înălțimii medii a indivizilor, care s-a accentuat în ultimele decenii, o dată cu revoluția tehnico-științifică. Această tendință se manifestă și în țara noastră și am constatat-o și noi în studiul citat anterior; astfel mediile actuale sînt — pentru statură — cu 4—6 cm mai mari decît valorile înregistrate în 1952, și procesul continuă. Lămurile în care se va desfășura acest proces sînt rezonabile și previzibile și importanța sa constă în demonstrația rolului mediului ambiant asupra unui proces organic definitoriu pentru om, dînd una dintre măsurile probatorii ale descătușării (dar nu detașării!) sale, pe plan fizic, față de natura inițial ostilă.

MIRCEA POPA

Cartea științifică

Despre geografia apelor sau hidrogeografie au apărut pînă în prezent puține lucrări în literatura universală și foarte puține în literatura noastră, deși nimeni nu se mai îndoieste astăzi de importanța lor în viața societății, de ponderea lor pentru acoperirea diferitelor necesități ale omului: alimentarea cu apă a populației, hidroameliorații, retenții, irigații și desecări, energetice ș.a. Lucrarea lui I. Ujvari — „Geografia apelor României”, răspunde astfel unor imperative ale zilelor noastre și, prin sinteza pe care o realizează autorul, umple un gol în literatura de specialitate. Ea se adresează, cum este și firesc, specialiștilor în amenajarea și utilizarea apelor, adică hidrologilor, dar este, în același timp, deosebit de utilă studenților și geografilor meteorologilor, agronomilor, silvicultorilor, datele cuprinse în tabele și schițe furnizînd prețioase informații pentru numeroase ramuri ale științei și tehnicii.

Materia tratată este împărțită în 21 capitole, care dezvoltă principalele aspecte teoretice și practice ale geografiei apelor, și care, la rîndul lor, sînt grupate în două mari secțiuni. Prima secțiune cuprinde noțiuni generale referitoare la geografia apelor României. Se dau întor-

GEOGRAFIA APELOR ROMÂNIEI

mații legate de evoluția cunoștințelor asupra apelor din România, de la primele documente scrise (Herodot) și pînă la perioada actuală a studierii și folosirii planificate a resurselor de apă. Se subliniază, cu acest prilej, contribuțiile aduse în studiul apelor României de geografii și hidrologii din țara noastră. Sînt analizate condițiile fizico-geografice actuale ale formării resurselor de apă din România: clima, relieful, vegetația, geologia, factorul uman, repartiția teritorială, variația în timp a scurgerilor anuale, debitele medii ale riurilor principale.

Un capitol principal este destinat apelor subterane: freatice, de adîncime, minerale, cu arătarea importanței acestora.

Lacurile și mlaștinile, respectiv apele stătătoare, constituie obiectul separat al unor capitole, în care se dau diverse clasificări utile și se prezintă particularitățile lor hidrologice, limnologice, hidrochimice etc., un rol deosebit atribuindu-se lacurilor de acumulare hidroenergetice, tot mai numeroase în ultimii ani.

Partea întii a lucrării se încheie cu o prezentare sintetică a caracteristicilor generale ale gospodăririi

apelor și cu raionarea hidroeconomică a teritoriului țării noastre.

Cea de a doua secțiune cuprinde hidrografia regională a României și prezintă principalele sectoare și grupe de ape de pe teritoriul țării noastre: **Marea Neagră**, cu țărmul ei, caracteristicile fizico-chimice ale apei, regimul termic și de îngheț, valuri, curenți marini etc. (o sinteză utilă pentru amenajările portuare și pentru practica exploatații acestora); **Dunărea**, mai ales cursul inferior, care mărginește sau străzduiește teritoriul țării noastre și în care se varsă cele mai importante riuri, este privită sub aspectul importanței ei economice pentru țările riverane.

În ultima parte a secțiunii, autorul face o analiză detaliată a apelor curgătoare sub raport hidroenergetic și, în genere, economic, subliniind posibilitățile de amenajare complexă a acestora, în scopul satisfacerii, în măsură tot mai mare, a nevoilor țării, în prezent și în perspectivă.

Este un merit deosebit al autorului de a fi redat într-un spațiu relativ restrîns, o serie de informații utile și variate privitoare la rețeaua noastră hidrografică.

CONSTANTIN MOCANU

DAN BĂJENARU

Printr-o împrejurare fericită, m-am văzut în atelierul maestrului Dan Băjenaru și, în mijlocul lucrărilor, furat de vibrația și multitudinea tonurilor, am uitat pentru o clipă să fiu prezent în fața omului.

Au urmat, parcă automat, stringerile de mină, bucuria revederii. Apoi am dat frâu liber delectării retinei, ce a cuprins cu aviditate cît mai multe compoziții, peisaje, portrete, nuduri, împletind fiecare o cromatică magnetică.

Tablourile, de dimensiuni diferite, create mai ales pentru decorație interioară, reliefează temperamentul meșterului viguros, mereu tinăr, harnic, cu conduita sa sigură, evoluată și receptivă încă la tot ce este nou.

Indrăgostit de natură și oameni, găsim la Dan Băjenaru prezența permanentă a diferitelor realități, ce se susțin într-o conviețuire reciprocă, armonioasă, meșteșugindu-le cu talent disponerea suprafețelor colorate și ritmicitatea formelor.

Penelul său exersat pictează bucuria și frământările, adaugă temelor, neostenit, surse noi de inspirație, optimism, subliniind efecte impresionante ca în: Călușarii, Elevă cîntă la vioară, Elena Filipovici, Temă din activitatea clandestină a U.T.C. etc.

Privind portretele N. Iorga, Panait Istrati, se remarcă profunzimea și sensibilitatea launtrică a acestor personalități, ca-

litățile deosebite portretistice ale pictorului.

Rafinamentul, poezia misterioasă care se desprinde din lucrările acestui meșter au un adînc substrat emoțional, în toate nuanțele cu aleasă inspirație.

Dan Băjenaru este o veche cunoștință a publicului iubitor de arte frumoase din București, avînd mai multe expoziții în țară precum și peste hotare.

În Franța, în 1937, a fost premiat cu medalia de argint, la expoziția internațională de la Paris, iar în Bulgaria, în 1947, i s-a conferit „Medalia Culturală”.

Nu pot face o apreciere completă, fără a reda textual opinia lui N. N. Tonitza din 5 ianuarie 1935: „Dan Băjenaru — nicidecum nu l-am întîlnit atît de complet, atît de încheșat și atît de unitar. Și, am putea adăuga, atît de viguros. Viguros fără șubredă ostentație și fără goală afectare”.

În aceste zile, îl găsim la fel de viguros, dornic să creeze noi și noi lucrări, care fac cinste școlii și creației românești. Secretul cel mai real al acestora constă în faptul că fiecare din ele este un crîmpei din viața și sufletul artistului.

Cu ocazia împlinirii a 72 de ani — pe data de 11 mai 1972 — îi urez la mulți ani meșterului și pe curînd o nouă expoziție.

ION STOICU

Tărănci

● Radiotelescoală și instrucție postșcolară

A apărut nr. 1 al mult așteptatului supliment al revistei „Radio T.V.” — care își propune „să sprijine activ procesul de instruire și educare socială” a elevilor și adulților, reluînd și rememorînd, în scris și în imagini grafice, conținutul lecțiilor de la emisiunile „Radioscoală” și „Telescoală” pentru disciplinele: Limba și literatura română, Filozofie și socialism științific, Economie politică, Istoria patriei, Matematică, Fizică, Chimie, Biologie, Geografie etc., cursurile de limbi străine (franceză, engleză, rusă, germană): orientare școlară și profesională ș.a.

Cuvîntul unor personalități: Mircea Măița, ministrul educației și învățămîntului, și Mihail Bujor Sion, președintele Comitetului de Stat al Radioteleviziunii Române, Zaharia Stancu, Silvia Die, Ion Dodu Bălan etc. — recomandă publicului, cu convingere, conținutul revistei care se anunță deosebit de utilă pentru elevii mari și mici ai radiotelescolii.

● Studii și articole de istorie — vol. XVIII

Sub egida Societății de științe istorice a apărut, recent, cel de al doilea volum din seria nouă, restructurată a publicației sale trimestriale „Studii și articole de istorie”.

Problematika acestui volum — în deplină concordanță cu programa analitică a trimestrului III — reflectă noua orientare a publicației care a avut în vedere necesitățile muncii la catedră a profesorilor de specialitate din învățămîntul liceal și din învățămîntul de cultură generală.

Studii de sinteză tratînd, pe baza rezultatelor celor mai recente cercetări, probleme deosebit de importante de istoria patriei și istorie universală, lucrări de metodică specială, discuții privind probleme actuale ale predării istoriei, lucrări privind metodologia cercetării istorice, izvoare istorice comentate, planuri de lecții de sinteză, lexic de terminologie istorică și două bibliografii selective comentate (de istorie și metodica predării istoriei) alcătuiesc conținutul interesant, bogat și variat al volumului.

Configurația tematică a vol. XVIII „Studii și articole de istorie” reliefează efortul comitetului de redacție de a pune la îndemîna profesorilor un auxiliar util, eficient în pregătirea lecțiilor ce se predau în acest trimestru.

● Luceafărul

Revista „Luceafărul” (nr. 19-523-anul XV, de sîmbătă 6 mai 1972) publică o interesantă dezbatere despre Valori-ficarea critică a mîntenirii literare. Au prezentat referate Ov. S. Crobănițeanu, Paul Cornea, Al. Oprea, Ion Frunzeții, Radu Pantazi. Dintre participanții la discuții: Marcel Breazu, Henri Wald, Mihai Novicov, Sorin Ulea, George Munteanu, Răzvan Theodorescu, Mircea Voicana, V. Liveanu, Nicolae Gogoneață, Adriana Miteșcu. În încheiere a vorbit Miron Constantinescu, președintele Academiei de științe sociale și politice.

● Terra

Recent apărută, revista „Terra” nr. 2/1972 cuprinde cîteva studii de sinteză pe probleme de geografie agriculturii — cu prilejul împlinirii unui deceniu de la încheierea cooperativizării agriculturii în țara noastră — de geografii satului și de geografii transporturilor. Cîteva aspecte actuale referitoare la harta politică a lumii, imagini din insulele Canare, probleme de demografie, explorarea cosmosului etc. completează sumarul acestui număr al revistei.

Pentru elevii și studenții „Terra” nr. 2/1972 publică calendarul geografic pe anul 1972, informării biografice, tematica subiectelor date la lucrările scrise din cadrul examenelor de admitere în facultățile de geografie din ultimii 4-5 ani, probleme privitoare la recapitularea de sfîrșit de an etc.

● Natura

Numărul 2/1972 al revistei „Natura”, apărut recent, cuprinde în sumarul rubrica „Probleme ale biologiei” articole referitoare la interrelațiile gazdă-parazit la insecte, la controverse asupra originii și evoluției vertebratelor, la plante și poluarea atmosferei, la hidrogenul sulfurat din Marea Neagră. Deosebit de interesantă și bogată în conținut este, de această dată, rubrica „Biologia în școală”, în care sînt inserate articole, privind modernizarea predării biologiei: materialul didactic funcțional, predarea prin problematizare, un experiment folosit la predarea lecției „Fiziologia reproducției la om”, organizarea și desfășurarea activităților tehnico-productive etc.

Din jurnalul de bord al „temerarilor”...

Cine sînt temerarii? Cine a scris jurnalul de bord?

Temerarii sînt copii, pionieri și școlari de la Școala generală Ploșor, județul Gorj, care, în vara anului trecut, au constituit un echipaj înscris cu îndrăzneală în pasionanta competiție a „Cutezătorilor”, printre cele 200 de echipe care au luat startul în competiția romantismului copilăriei, a cutezanței, dar și a utilității educative, angajată în marea și deschisa bătălie pentru forme atractive de vacanțe școlare, serioase însă — „Temerarii” — 10 pionieri și școlari din clasele V-VII și „un coleg mai mare” — profesorul-comandant al expediției și-au înscris în itinerar locuri pitorești, unele în premieră, întîlniri cu oameni din baladele populare, cu poezia copilăriei și a vieții, cu „luna care răsărise mare, aurie, călcînd abia, abia printre turmele de stele ce pășteau peste bolta albastră și adîncă”.

Sensibilele notații ale Elisabetei Popescu, secunda echipajului, sînt o caldă pledoarie pentru ceea ce se

numește cu adevărat vacanță școlară, romantism, întîlnire cu ineditul, cu farmecul munților, al văilor adînci, cu oamenii, „care păreau rupți de undeva din munții aceștia” și care „te fermecau în așa măsură încît aveai impresia că pădurea de molid a început o poveste de demult, poveste pe care se opreau s-o asculte izvoarele și păsările și toată suflarea din jur”.

Întîlnirea copiilor cu aceste locuri frumoase, cu oamenii lor minunați care domină natura și vremile noastre sînt de fapt adevărate lecții de geografie, de istorie, de română, de educație patriotică și cetățenească, dar mai ales de viață și de muncă, de omenie. Toate aceste rezultate ale cutezanței, ale inițiativelor și vredniciei școlare, de data aceasta nu pe băncile școlii, ci în expediție sînt reflectate de interesanta expoziție a cutezătorilor deschisă nu de mult la Palatul pionierilor.

Consiliul Național al Organizației Pionierilor, revista „Cutezătorii” și Ministerul Educației și Învățămîntului, cu sprijinul altor organe cen-

trale (CENTROCOOP, UCECOM, Consiliul Central al U.G.S.R.) vor veni în întîmpinarea școlilor și a unităților de pionieri pentru organizarea în cît mai bune condiții a celor peste 1500 de echipe care vor lua startul în competiția acestei vacanțe școlare.

Aceasta impune însă răspunderea sporită din partea inspectoratelor școlare, conducătorilor de școli, profesorilor-comandanți de expediții. Asigurarea securității vieții copiilor, atît prin pregătirea temeinică a participanților, prin examenele medicale exigente care se impun a fi efectuate întregului echipaj, inclusiv profesorului conducător, cît și prin asigurarea unei discipline de excursie, de cunoaștere a programului în detaliu, va asigura nu numai succesele investigațiilor și satisfacțiile întîlnirii a celor peste 15000 de cutezători cu natura, dar și deplina bucurie a unei misiuni îndeplinite, care, cu siguranță va rămîne ca o carte de vizită frumoasă în amintirea anilor de școală.

CONSTANȚA BĂRBOI

Cronică T.V.

Domiciliînd în Capitală, deci în același oraș cu draga noastră Televiziune, beneficiem de avantajul de a primi drept cadou de la Dînsa pragramul II. Ce se întîmplă în restul săptămîinii pe acest program nu are acum importanță. Principalul este că duminică la 12.30 avem PROMENADA DUMINICALĂ. La început am crezut că este un alt „să-luat” de Postmeridian, sau alte variații și curiozități duminicale, dar cu timpul ne-am obișnuit și am devenit curioși chiar, să știm ce cuprinde această emisiune.

Am să încep cu serialul cel mai drag, atît casnicilor cît și tinerilor încă burlaci — „Aventuri din epoca de piatră”. Wilma și Fred Flintstone, Betty și Barney — cuplurile din epoca aspiratoarelor-elefant și a brontozaurilor domesticiți pe posturi de „jave”, fie că joacă golf, fie că pleacă în week-end la Gus Gravel, ne oferă un plăcut moment relaxant. Să sperăm că sfîrșitul lor nu este atît de aproape și nu vor lua curînd calea „invadatorilor”. Lumea noastră cea de toate zilele, cu micile ei hățșuri familiale, are în acest

Ne plac aspiratoarele — elefant

serial haz, are chiar și o morală ca într-o fabulă de La Fontaine totuși însă făcut cu multă finețe, bun gust și inteligență.

Străbunul lui Miky Mouse, Mighty Mouse cel viteaz și solid are rezervată în aceeași emisiune o pilulă-serial, privită cu plăcere și de cei mai mici și de cei mai mari. Șoricelii pisici fioroase și alte vietăți curioase evoluează în ritmul nebun al animației, amintindu-ne că de mult nu am mai văzut la „1001 de seri” un filmuleț care să imobilizeze pe copii în fața micului ecran. Și tot la această „promenadă” cîntărețele și cîntăreții noștri de muzică ușoară au parcă un repertoriu mai bun, sînt filmați în admirabile prim-planuri și gros-planuri, dovînd că nu numai „vocea face pe... om” ci și modul cum este prezentat telespectatorilor.

Pe lîngă seriile, muzică ușoară, jazz și alte momente coregrafice și muzicale bine selectate de cei ce alcătuiesc sumarul, surpriza acestei săptămîni a fost Charlie Chaplin primînd premiul Oscar. Emoția sinceră a omulețului cu baston, lacri-

mile care împiedicau cuvintele de mulțumire, cereau ca acest moment unic să fie comentat și reprogramat la emisiunea de specialitate, la „Ecranul”, care rar, chiar foarte rar, este în plină actualitate internațională.

„Promenada duminicală” nu este o emisiune în exclusivitate a tinerilor, dar are cu ea tinerețea și inventivitatea de care redacția „tinereții” este lipsită. Pentru acest reușit magazin duminical trebuie să mulțumim regizoarei Anca Sandu și realizatorilor: Georgeta Postolea, Traian Buhlea și Adolf Oprea și să întrebăm pe cînd o emisiune dedicată tineretului, realizată de acești buni profesioniști ai micului ecran, o emisiune pe programul I, pe care și cei aflați la kilometri depărtare de București să o poată viziona și aplauda?! „Promenada duminicală”, fără a avea în titlu cuvintele „tinerețe, dans sau ritm”, este urmărită de tineri, poate mai mult chiar decît emisiunile închinatelor lor.

ILEANA COLOMIET

Vă prezentăm

Liceele de prelucrare automată a datelor

O acțiune de majoră importanță în dezvoltarea ascendentă a țării noastre este perfecționarea sistemului informațional economico-social prin introducerea sistemelor de conducere cu mijloacele de prelucrare automată a datelor. În rezolvarea practică a acestei cerințe se impune — pe lângă dotarea economiei naționale cu mijloace de producție și coordonare modernă — și pregătirea la timp și în condiții optime a cadrelor de specialitate. În acest sens cele patru licee de specialitate pentru prelucrarea automată a datelor, înființate recent, au scopul de a pregăti specialiști cu studii medii în acest domeniu, pentru a deveni pro-

gramatori, tehnicieni analiști sau operatori pentru mașinile de calcul. Planul de învățământ, parcurs de elevi în cei patru ani de școlarizare, cuprinde obiecte de cultură generală umanistă (română, limbi străine, socialism științific, istorie, geografie), de cultură tehnică generală (matematică, fizică, economie politică, chimie) și obiecte de specialitate (inițierea și prelucrarea automată a datelor, sisteme de prelucrare automată a datelor, programarea sistemelor electronice de calcul etc.), asigurând absolvenților pe lângă pregătirea de specialitate și o cultură generală. Având în vedere solicitările mari intelectuale, psihice și fizice, pe parcursul școlarizării se va urmări formarea și dezvoltarea a celorlalte calități și deprinderi, pe care le implică profesia: gândirea logică, meticulozitate, mare capacitate de concentrare etc. De asemenea, la admiterea elevilor în liceu se va ține seama de posibilitățile candidaților în ceea ce privește înțelegerea și gândirea matematică, de promptitudinea în reacții, de vigilența lor și atenția la detalii, deprinderea de a scrie ordonat etc. De altfel, în anul al IV-lea orientarea profesională a elevilor cunoaște o nouă etapă: aceștia sînt selecționați și îndrumați spre profesia cea mai potrivită aptitudinilor, deprinderilor și cunostintelor asimilate în clasele anterioare. După ce efectuează o practică de specialitate la un centru de calcul al Institutului central pentru sisteme de conducere cu mijloace de automatizare, elevii sînt încadrați în producție, unde, în cadrul profesiei pentru care au fost pregătiți, vor ajuta la finalizarea studiului detaliat al fișierelor de calcul, vor participa la alcătuirea schemelor logice cu suficiente detalii pentru ca programul mașinii de calcul să poa-

ta să fi scris eficient și păstrat cu ușurință, vor participa la verificarea schemelor logice și vor scrie programe pentru mașinile de calcul urmărind procedeele din schemele logice etc.

Absolvenții care vor dori să continue studiile în învățământul superior se vor înscrie la facultățile și secțiile de informatică ale institutelor politehnice sau la alte facultăți cu profil apropiat acestora.

Având în vedere că în acest an școlar se dă pentru prima dată concurs de admitere (anul trecut elevii au fost selecționați pe bază de opțiune din rîndul celor din anul I al liceului de cultură generală) se recomandă o îndrumare competentă din partea profesorilor a absolvenților școlii generale spre aceste licee. Concursul de admitere, la care se pot prezenta absolvenții ai școlilor generale din întreaga țară, va avea loc între 19 iunie și 3 iulie 1972 și constă în 2 probe: matematică — scris și oral și limba și literatura română — scris și oral.

Detalii asupra programului de învățământ al liceului și asupra probelor de concurs, a condițiilor de admitere și modalității de înscriere pot fi cerute de la liceele pentru prelucrarea automată a datelor, care funcționează în următoarele locuri:

— Liceul pentru prelucrarea automată a datelor, București, str. Arhitect Ion Mincu nr. 10, telefon 18.46.70;

— Liceul pentru prelucrarea automată a datelor, Cluj, str. 23 August, nr. 22, telefon 1.41.94;

— Liceul pentru prelucrarea automată a datelor, Iași, str. Culturii, nr. 2, telefon 4.15.99;

— Liceul pentru prelucrarea automată a datelor, Timișoara, str. Ghirlandei, nr. 4, telefon 1.57.49;

CORNELIA PĂUN

CONTINUĂRI ● CONTINUĂRI ● CONTINUĂRI

O breșă în învățământul tradițional

(Urmare din pag. a 6-a)

mulțumesc pe această cale tovarășului prim-secretar al Comitetului județean de partid, Gheorghe Năstase, întregului său aparat și inspectoratului școlar județean, care au manifestat o deosebită înțelegere și un deosebit interes pentru această acțiune. Ne-au pus la dispoziție tot ce au avut.

— Sperați că simpozionul de față va deschide anumite perspective?

— O, da! Mai multe, sper. În primul rînd, inspectorii generali se vor simți obligați și, în orice caz, mobilizați să-și antreneze cadrele didactice din subordine pentru a depăși formele actuale de învățământ. Se va dezlănțui, cred, un fel de întrecere între județe. Apoi se va dezlănțui o în-

trecere între școli și profesori. Sper că se va declanșa totodată o avalanșă informațională, privind încercările profesorilor din întreaga țară, prin presă sau prin largi schimburi de experiență între profesori, școli, județe, privind modernizarea lecției. Mai sper că nici cursurile de perfecționare a personalului didactic nu vor mai putea fi concepute fără activități practice (traduceți, lecții moderne).

— Reprezenți un for administrativ. De ce atîta strategie pentru o acțiune care poate fi determinată printr-o dispoziție administrativă?

— Modernizarea lecției este o chestiune foarte sensibilă în care trebuie acționat cu multă prudență. Aici lucrurile nu se rezolvă nici prin ordine, nici prin circulare. Locul central îl ocupă creativitatea, iar creativitatea exclude ordinele. Nu pot să devin creator fiindcă îmi dă cineva ordin. Nici nu-mi vin niște idei, pentru că am primit o circulară. Sigur că da. ar fi foarte ușor să le spuie profesorilor: „Duceți-vă acasă și creați lecții moderne!”. Dar

specifică de lucru pentru fiecare domeniu; este imposibil ca profesorul să aibă întotdeauna dreptate. Nu-i faceți pe elevi permanent dependenți de dumneavoastră; nu ne trebuie elevi spectatori; nu admiteți răspunsuri preformulate sau conformiste, nu confundați orice comunicare între elevi cu „suflatul” cu încercarea de a vă înșela, fără comunicare, nu poate exista o reală cooperare în clasă.

F. Constantinescu: Un impediment demn de luat în seamă este numărul mare de elevi dintr-o clasă. Fără reducerea efectivului de elevi la cel mult 25—28, toate căutările noastre sînt zadarnice.

P. Dicu: De asemenea, numărul de minute afectat unei lecții tradiționale nu mai corespunde lecției moderne. Ora de curs se cere uneori prelungită la 100 de minute în cazul claselor mai mari, iar pentru cele mai mici se poate recurge la cuplarea orelor, pentru același obiect, cîte două ore consecutive cu pauză între ele.

M. Vlad: E necesară restructurarea programelor, a manualelor și chiar a planului de învățământ.

F. Stana: De acord cu colegii mei. Dar problema este cum se face mo-

„cum” să fie în mod concret, aceste lecții, care sînt condiționate de o infinită multitudine de parametri particulari, tot atît de concreți, cum să le spuie? E ca și cum ai comanda — păstrînd proporțiile — un Rembrandt sau o simfonie de Mozart.

— Dar cadrul general necesar modernizării lecției este asigurat?

— Sîntem pe cale să perfecționăm planurile, programele de învățământ și manualele, fiindcă, atunci cînd spunem modernizare, ne gîndim la ameliorarea întregului conținut. Acestea sînt probleme prioritare ale Direcției generale a învățămîntului de cultură generală din minister. Pînă vom pune la dispoziție profesorilor instrumentele necesare, lăsăm cîmp liber inițiativei lor. Cînd le vom oferi condițiile necesare, vom spori pretențiile, fără să le îngrădim inițiativele. Ne aflăm, de fapt, într-o perioadă de tranziție.

— Care nu se epuizează peste noapte.

— Dar pe care ne luptăm s-o facem cît mai scurtă.

modernizare nu în condiții optime, ci în cele actuale, cu astfel de manuale, cu astfel de programe etc. În condițiile unei ore de 50 de minute mă voi rezuma la aprofundarea acelor elemente care vor constitui puncte de plecare pentru viitoare cunoștințe.

P. Dicu: Actualele programe și manuale abundă în paralelisme incompatibile cu intențiile de modernizare. De exemplu, problemele revoluției socialiste sînt tratate la istorie, economie politică, socialism științific, cunoștințe social-politice, educație cetățenească, geografie economică și uneori chiar la... dirigenție.

F. Constantinescu: Elevii înșiși au fost atît de obișnuiți cu vechile forme, încît nu pot beneficia în întregime de avantajele noului tehnologii. De aceea modernizarea trebuie începută de la grădiniță.

M. Vlad: Și desigur, experimentul de aici, din Argeș, poate fi extins la un număr mult mai mare de școli din întreaga țară, îndeosebi în centrele unde există instituții de învățământ superior și de perfecționare a cadrelor didactice, care să-l antreneze și să-l ajute practic pe profesori să realizeze lecții moderne.

Elev permanent

Nu voi rezolva nimic!

Atunci cînd celebrii Ilf și Petrov au afirmat că pe lumea asta toți sîntem pietoni, ei au uitat un lucru esențial și anume că, pe lângă pietoni, sîntem și vom fi elevi.

Categoria „elev”, este universală și cred că uneori o asociem în mod greșit doar cu noțiunea „banca”. Orice om care învață — într-un fel sau altul — este elev (că se numește student, cursant sau cine știe cum altfel, asta n-are importanță). De aceea am socotit că titlul acestei rubrici să fie acesta și nu altul. La urma urmei nu e vorba despre titlu, ci despre o convingere profundă pe care — cu permisiunea dumneavoastră — voi încerca să o argumentez săptămînal. Vă pot asigura de la bun început că în această coloană nu veți găsi soluții pedagogice. Dacă aș fi fost în stare să le dau, aș fi fost de mult ales în toate forurile pedagogice din lume.

Am fost la viața mea și elev, și profesor al unor elevi, și (pentru puțin timp) profesor al unor viitori profesori. Adăugînd la toate acestea cele pe care am ocazia să le văd ori să le aud zilnic, aș spune că sînt în stare să vă propun multe întrebări la care, din păcate, se pot da multe răspunsuri dintr-odată. Cred că reducerea numărului de răspunsuri pînă la egalarea lui cu unul singur este drumul pe care caută să meargă fiecare om conștient și conștiințos care și-a consacrat viața acestei lumi atît de complexe a elevilor.

Așadar, să vorbim despre întrebări. V-ați întrebat ce înseamnă din punct de vedere al echității sociale sandvișul pe care-l mîncă elevii în recreație? (Și nu atît sandvișul, cît conținutul lui). Știți ce înseamnă o școală dintr-un cîtun cu „zece fumuri”, nouă elevi și un singur învățător, cîte probleme ridică școala? V-ați gîndit că unii elevi petrec săptămînal mai multe ore în fața micului ecran decît la școală? (sic!). Ați meditat în fața afișului „Accesul copiilor pînă la 16 ani interzis”? Știți ce știu băieții și fetele din clasa a 11-a despre viitoarele lor profesii? Știți ce sînt orele-scaun și orele-cap?

Nu e o noutate că e mult mai ușor să pui întrebări și să ceri altora să dea răspunsuri, dar am recunoscut deschis de la bun început că intenția autorului acestei rubrici este să răscolească, pe cît se poate și pe cît poate, ideile, să prezinte niște întrebări și să povestească întâmplări al cărui tîlc poate fi găsit în înseși întâmplările povestite. Știu de pe acum că pot fi acuzat de empirism. Undeva în adîncul sufletului, aștept acest reproș. Cine știe, poate că și în felul acesta vom putea reduce măcar cu ceva numărul de răspunsuri posibile și probabile despre ceea ce scriam cu cîteva rînduri mai sus. De cîte ori intru într-o clasă, vîd în ochii elevilor zeci și zeci de întrebări care nu pot găsi totdeauna răspunsuri. Mă gîndeam mai demult să-i propun tovarășului ministru Malița, unul din eseistii de seamă ai literaturii noastre științifice de educație, un om pe care-l respect și-l admir foarte mult, să mediteze la „încărcarea” programului școlar cu un curs care să se numească „întrebările voastre”. Nu aș ști să dau pe loc sugestii pentru programa analitică a acestei discipline. Dar aș dori-o din toată inima ca un dialog despre viață, obligații, drepțiuni, un dialog care să poată deschide orizonturi, să poată evita greșeli, un dialog care (începe să aibă idei fixe — vor zice unii) să nu dea răspunsuri în sensul clasic al operației, ci care să pună întrebări (sic!). Cred că a ști să pui și mai ales să-ți pui întrebări este un lucru mult mai însemnat decît a ști să dai răspunsuri pe loc.

Ați citit rîndurile de pînă acum (dacă nu cumva ați sărit direct la final) și vă întrebați probabil în sinea dumneavoastră:

— De scris e ușor să scrii, dar ce ai rezolvat?

Vă rog frumos să recitiți titlul acestei cronici! Mulțumesc!

ALEXANDRU STARK

Unele neconcordanțe în programa de matematică

Pentru ca elevul să-și poată însuși temeinic cele învățate trebuie să înțeleagă ceea ce i se predă. Lipsa înțelegerii îl îndepărtează categoric de disciplina respectivă. Iată de ce este absolut necesar ca la predarea unei teme cunoștințele pe care le folosim să fie bine însușite de elevi. Este prima condiție ce asigură calitatea în predarea matematicii, a fizicii, a chimiei ș.a.m.d.

Nu întotdeauna, însă, factorul integrant al problemei este munca sistematică a elevului. Interacțiunea dintre diverse discipline ale matematicii este cunoscută. Pentru a-l face pe elev să pătrundă sensul unor noțiuni de geometrie analitică vom apela uneori la cunoștințe însușite la algebră sau analiză. Aici apar, însă, unele curioase și deloc justificate decalaje între momentele predării unor cunoștințe și ale altora, înțelegerea primelor fiind implicată de cunoașterea celor ce se predau ulterior. Este cazul unor neconcordanțe pe care ne propunem să le discutăm în cele de față. Făcând o analiză amănunțită a programei și manualului de geometrie analitică, am ajuns la concluzia că următoarele teme: ecuația dreptei ce trece prin două puncte scrisă sub formă de determinant; condiția de colinearitate a trei puncte; pozițiile relative a două drepte; condiția de concurență a trei drepte; forma elipsei și forma hiperbolei; asimptotele hiperbolei... se bazează pe chestiuni care se predau la algebră și analiză după ce se folosesc la geometrie analitică. Le vom supune discuției pe rând.

Pentru a înțelege ecuația dreptei determinate de două puncte scrisă sub formă de determinant sau condiția de colinearitate a trei puncte se folosește determinantul de ordinul III, dar, conform planificării întocmite pe baza programei în vigoare, în momentul predării acestor lecții elevii nu cunosc determinantul de ordinul III pentru că nu l-au învățat încă: determinantul se studiază la algebră după studiul matricilor, capitol prevăzut pentru patru ore; deci, elevii înțeleg noțiunea de determinant la o lună după începerea anului școlar. Este evidentă neconcordanța: la algebră predăm matricile, iar la geometrie utilizăm determinantii ca instrument de calcul, deși îi aprofundăm mai târziu.

La „Poziția relativă a două drepte” situația este analogă; folosirea determinantilor facilitează discuția sistemului liniar, o face mai sistematică și mai accesibilă.

Predând condiția de concurență a trei drepte conform manualului, ajungem la expresii elegante, corecte din punct de vedere științific, scrise sub formă de determinanți de ordinul II și III, dar pentru a convinge elevii de autenticitatea procedurii ar trebui ca la acea dată ei să fi parcurs tot capitolul „Sisteme de ecuații liniare”, capitol ce se studiază la algebră abia în trimestrul III.

La cerc, pentru deducerea ecuației tangentei într-un punct, folosim o condiție geometrică — perpendicularitatea pe tangentă în punctul de contact. Sub aspectul corectitudinii nu se poate reproșa nimic metodei, nu este însă generală, iar metoda generală nu o putem folosi deoarece la analiză nu este încă introdusă noțiunea de derivată și semnificația ei geometrică.

Studiul formei elipsei și al hiperbolei apelează la semnul derivatei întâi ca determinantă în monotonia funcției (în cursul trimestrului II), dar capitolul „Studiul funcțiilor cu ajutorul derivatelor” se predă abia în trim. III, de unde rezidă neajunsul care ne obligă la afirmații fără justificări, de felul: „aceasta este forma elipsei; de ce?... vom învăța mai târziu”. De fapt, nu numai creșterea sau descreșterea sunt afirmate în mod sec, dar și concavitatea curbei trebuie admisă la fel.

Se pune deci problema cum să predăm aceste lecții? Nu putem impune elevilor studierea în continuare a acestor curbe, fără ca să-și însușească elementele definitorii de imagine vizuală a lor. Metoda din manual trebuie evitată totuși.

Constatănd an de an aceste neajunsuri, am folosit la elipsă următoarea metodă: bazându-ne pe simetria față de axe — elevii o înțeleg ușor — am arătat prin calcul că în cadranul I pentru orice x_1, x_2 aparținând intervalului $(0, a)$ $f(x_1) > f(x_2)$,

deci funcția explicitată $y = \frac{b}{a} a^2 - x^2$

este descrescătoare pentru orice x $(0, a)$. Virfurile au fost aflate anterior prin intersecția cu axele. În acest fel graficul l-am putut trasa în primul cadran, apoi prin simetrie în celelalte cadrane, dar rămâne totuși neclarificată problema concavității.

Pentru a studia forma hiperbolei s-a procedat analog.

Fără îndoială că este mult mai potrivită metoda ce utilizează derivata; de aceea se impune restructurarea programei în acest sens.

O ultimă neconcordanță pe care dorim să o semnalăm este legată de predarea asimptotelor la hiperbolă. În manual asimptotele hiperbolei se predau ca și când elevii ar ști totul despre asimptote, de la analiză, deși în realitate ei s-au întâlnit cu noțiunea de asimptotă doar la trigonometrie și algebră, asimptotele funcțiilor $\operatorname{tg} x$, $\operatorname{ctg} x$, a^x și $\log x$ definite ca tangente la infinit, nu ca probleme de limită.

Folosirea metodei din manual ar fi scolastică și conduce la urmări neplăcute, deci trebuie evitată.

O metodă pe care am folosit-o ar fi analogă celeia prin care la analiză se introduc asimptotele oblice; de fapt o lecție de analiză tratată parțial la geometria analitică poate face impresia unei introduceri artificiale a noțiunii, a deducerii ecuației asimptotei, dar altă ieșire nu am găsit deocamdată.

Sintem puși aici în fața unei probleme de ordin metodic, legate de principiul accesibilității cunoștințelor, predării cunoștințelor în mod ascendent, sprijinindu-ne pe cunoștințele însușite anterior.

Sintem siguri că fiecare profesor de matematică predind la anul III s-a lovit de aceste greutăți, că le-a înlăturat fiecare într-un anumit fel, dar este fără îndoială necesar să se asigure rezolvarea lor pe plan general pentru a contribui la îmbunătățirea sistemului de predare, a programei de învățământ matematic din țara noastră.

În lumina celor spuse mai sus considerăm că greutățile enumerate ar putea fi înlăturate printr-o nouă distribuție a orelor pe discipline, săptămânal și trimestrial. Astfel: algebra s-ar putea predă în trei ore săptămânal, până la terminarea ei, paralel cu trei ore de analiză. Apoi, ar trebui să se predea geometria analitică tot în trei ore săptămânal paralel cu analiza. În acest fel s-ar putea rezolva toate neconcordanțele, fără modificări efective ale manualului de geometrie. Propunerile noastre nu afectează numărul de ore pe capitol sau numărul de ore necesare pentru fiecare săptămână la matematică.

Ar mai rămâne doar câteva „împrumuturi” reciproce de ore, destul de modeste de altfel, de făcut între geometria analitică și analiză, și armonia programei ar crește în calitate, iar posibilitatea de înțelegere ar fi în avantajul elevului.

După cum se știe, se studiază introducerea unei noi programe de matematică pentru licee. Considerăm că proiectul de programă trebuie studiat profund spre a se evita situații de genul celor semnalate de noi mai sus.

GH. BERINDE
A. VIȘOVAN

Imagine din cabinetul de matematică de la Liceul „Horia Cloșca și Crișan” din Alba Iulia

LA ALBA IULIA

Un cabinet de matematică

Formarea societății socialiste multilateral dezvoltate și sporirea ritmului de creștere a fluxului informațional și de formare a aparatului și tehnologiei moderne impun școlii o receptivitate crescândă față de noile cuceriri ale științei și tehnicii.

Revoluția actuală care se desfășoară în aceste domenii are profunde implicații asupra conținutului, principiilor, metodelor și formelor de organizare ale învățământului. Modernizarea lui a determinat apariția instruirii programate, a claselor speciale și organizarea procesului instructiv în laboratoare, ateliere și cabinete. În acest sens măsurile prevăzute de partid și indicațiile secretarului general al partidului au pentru slujitorii școlii o înaltă semnificație pedagogică și, treptat, cunosc o materializare în activitatea de învățare. Înființarea, cu sprijinul Inspectoratului școlar județean, a cabinetului de matematică la Liceul „Horia Cloșca și Crișan” din Alba Iulia, unde funcționează și o clasă specială, de matematică, constituie un exemplu în această direcție.

Cabinetul cuprinde: planșe cu conținut specific programei clasei speciale de matematică (confectionate de I.M.D. București și de elevii clasei), planșe cu aplicații ale matematicii în economie, noutăți din matematică, figuri de matematicieni și citate din opera lor, dulapuri-vitrine cu numeroase corpuri geometrice, aparate de proiecție, diafilme, diapozitive, un ecran, o mașină de calcul electronică, cinci mașini electrice de calcul, cărți și reviste de matematică.

că; de asemenea, fiecare elev posedă riglă de calcul și trusă de desen.

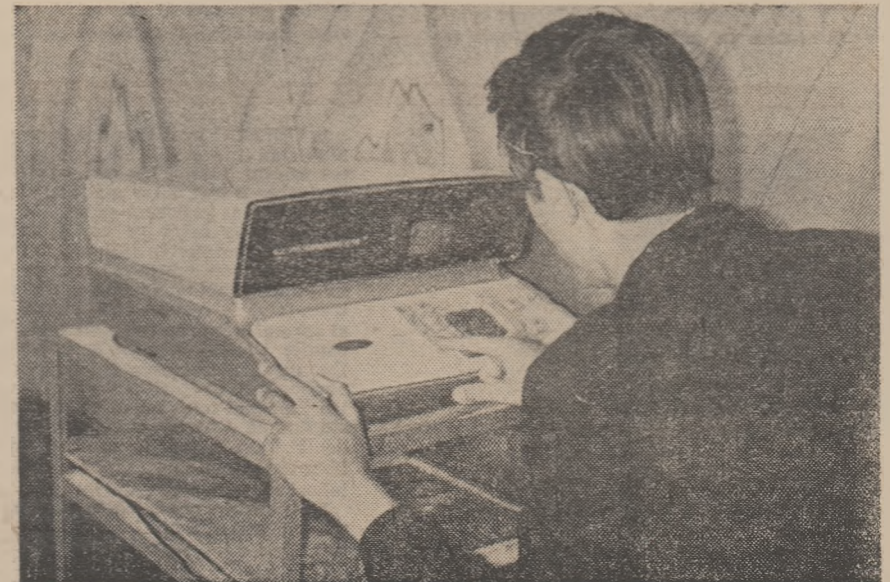
În acest cadru matematic se desfășoară majoritatea lecțiilor clasei speciale de matematică.

Schimbul de experiență cu profesorii de matematică organizat recent de Casa corpului didactic a făcut o bună propagandă aut cabinetului cit și clasei speciale. Utilizarea tabelei, a tabelelor logaritmice, planșelor, mașinilor de calcul a făcut ca ponderea mijloacelor vizuale să o depășească pe cea a mijloacelor auditive, iar modul în care a fost concepută lecția a demonstrat marile posibilități ce există pentru realizarea renovării lecției și a caracterului aplicativ al cunoștințelor.

Preocupări pentru introducerea mijloacelor moderne în predarea matematicii, cit și pentru organizarea și desfășurarea învățământului pe cabinete, laboratoare și ateliere există și la Liceul industrial „Refractara”, unde, în cadrul unui alt schimb de experiență, prof. N. Munteanu a demonstrat utilizarea practică a aspectomatului în aprofundarea cunoștințelor de matematică, a diapozitivului de pregătire a lecției de către elevi (aparat confecționat cu mijloace proprii), a fișelor de verificare a cunoștințelor și a planșelor mobile.

Am relevat doar un aspect din acțiunea mai largă a modernizării învățământului la care sînt angajate cu toată hotărîrea cadrele didactice ale județului nostru.

NICOLAE OTA
MIRCEA METEȘ

Unul din elevii clasei speciale de matematică, lucrînd la calculator

Ancheta
noastră

Tineretul, o permanență în cîmpul de vederi al UNESCO

Participă :

JOHN E. FOBES, MARIJA VILFAN, SAKARI KIURU, BEDRETTIN TUNCEL, ANDRI PEER

Zilele trecute s-au încheiat la București lucrările celei de a VI-a Conferințe regionale a comisiilor naționale europene pentru UNESCO, în care s-au aprofundat posibilitățile de creștere a contribuției lor la îndeplinirea obiectivelor ce stau în atenția acestui for internațional în domeniul educației, al răspîndirii științei, culturii, informației.

Un loc important în contextul dezbaterilor conferinței — și, precum am constatat, în preocupările și gîndurile participanților, reprezentanți semnificativi ai științei, artei, culturii și învățămîntului din țările participante — l-au ocupat problemele educației tineretului în spiritul comandamentelor epocii pe care o străbatem.

Ne-am adresat în această problemă unora dintre personalitățile prezente la această conferință, cu rugămintea să ne răspundă la următoarele întrebări :

1. Cum apreciați aportul UNESCO în cîmpul vast al educației și ce sperați să se mai realizeze, prin colaborarea statelor în cadrul acestui prestigios for — în domeniul educației și pregătirii tinerei generații, al cooperării dintre tinerii din întreaga lume ?

2. Respectarea plenară a drepturilor omului constituie una din năzuințele ardente ale Națiunilor Unite. Ce credeți că ar putea face școala pentru cultivarea stimei și considerației tineretului față de drepturile omului și personalitatea umană ?

JOHN E. FOBES, directorul general adjunct al UNESCO.

1. Ceea ce încercăm să realizăm în cadrul UNESCO este, printre altele, să-i reunim pe tinerii oameni de știință ca să discute despre responsabilitățile ce le revin în domeniul cooperării, să reunim pe tinerii profesori pentru ca să discute despre posibilitatea de a deschide porțile universităților unui număr din ce în ce mai mare de tineri ;

Prof. MARIJA VILFAN, președinta Comisiei naționale UNESCO din R.S.F. Iugoslavia.

1. și 2. UNESCO depune eforturi considerabile în problemele educației și

SAKARI KIURU, președintele Comisiei naționale UNESCO din Finlanda.

cum să se realizeze educația permanentă a tinerilor și chiar să le dam posibilitatea de a se educa în afara școlii. Este foarte greu de a găsi modalități prin care UNESCO să poată ajuta tineretul în realizarea cooperării lui internaționale. Organizațiile internaționale de tineret sînt o modalitate de a-i reuni, dar mi se pare că guvernele întîrzie să fie de acord în acest sens cu proiectele concrete, particulare ce s-au făcut.

2. Trebuie să le vorbim copiilor, încă de la o vîrstă fragedă, din școală, despre lume, despre înțelegerea între popoare, despre drepturile omului. Dar în această privință cred că este și mai important să organizăm schimburi de profesori între țări, în sensul că aceștia să poată preda pentru o vreme în altă parte, astfel încît atunci cînd se întorc acasă să le poată vorbi elevilor lor despre cele ce au văzut, despre copiii și tinerii pe care i-au cunoscut. Un efect favorabil pot avea eforturile UNESCO pe linia publicării de lucrări care să-i educe pe tineri în spiritul respectului față de oameni, al înțelegerii internaționale, ca și preocupările pentru creșterea numărului de școli asociate.

instrucției, pentru lărgirea accesului la carte al copiilor de pretutindeni. Comisiile naționale UNESCO au reușit să influențeze opinia publică pedagogică, creînd niște preocupări care sînt de bun augur. Astfel, în multe țări din Europa, școlile dispun de programe excelente pentru educația tinerilor de toate vîrstele — începînd de la școala elementară pînă la universitate — în spiritul ideilor păcii, al cooperării internaționale. Foarte interesantă mi s-a părut orientarea acelor școli, care au introdus în programele lor problemele dezvoltării economice și sociale ale lumii a treia.

Este foarte îmbucurător faptul că, în multe țări europene, școala a început să acorde o atenție specială problemelor educației tineretului în spiritul ideilor de pace, al respectului drepturilor omului și al personalității umane.

1. UNESCO acordă mare interes problemelor tineretului, încă de la începutul anului 1960. La conferința de la Grenoble a fost chiar elaborat un mare și important program privind educația și instrucția celor ce vor fi schimbul nostru de mîine. În ultimul timp, acest înalt for mondial se orientează nu numai spre problemele tineretului pe care trebuie să le rezolve însă vîrstnicii, dar și spre antrenarea tinerilor înșiși în acțiunile UNESCO, spre activizarea lor. De altfel, activizarea și cooperarea tinerilor este în spiritul vremurilor noastre : tot mai mult avem prilejul să constatăm că tinerii se cunosc mai mult decît înainte, că li interesează problemele altora și chiar că există o colaborare mai mare între ei.

2. Aceasta cred că este principala datorie a școlii.

Prof. BEDRETTIN TUNCEL, președintele Comisiei naționale UNESCO din Turcia, profesor la Universitatea din Ankara.

1. Problemele educației și pregătirii tineretului ocupă un loc important în programul UNESCO de mai mulți ani și, cu deosebire, în ultimii ani. Ele preocupă în mod special pe directorul său general, René Maheu, care, după cîte pot să-mi dau seama, este unul dintre primii, dacă nu primul specialist în problemele tineretului și care a găsit în acest domeniu, întotdeauna, soluții foarte ingenioase. De la Conferința internațională ținută la Grenoble, el a acordat o atenție specială acestui compartiment al activității și mai ales

Prof. ANDRI PEER, vicepreședintele Comisiei naționale UNESCO din Elveția.

1. UNESCO trebuie să informeze, să educe pe tineri în spiritul respectului față de ceilalți, mijlocînd cărți, călătorii, punînd la dispoziție mijloace audio-vizuale care sînt moderne și practice.

2. În acest domeniu posibilitățile școlii sînt largi, deși, într-un anumit sens, sînt limitate de necesitatea respectării unei anumite programe. Un cîmp larg de educare a tineretului în spiritul respectului personalității uma-

problemelor care frămîntă azi tineretul. În prezent, planul bienal (1971—1972) al UNESCO are multe paragrafe în cuprinsul capitolelor, care se referă la tineret. UNESCO își propune să obțină o participare activă a tinerilor la lucrările și activitățile sale, mai ales în domeniul educației, al alfabetizării, al sportului, al răspîndirii științei, culturii, informației. Comisiile naționale pot și trebuie să sprijine îndeplinirea acestor obiective.

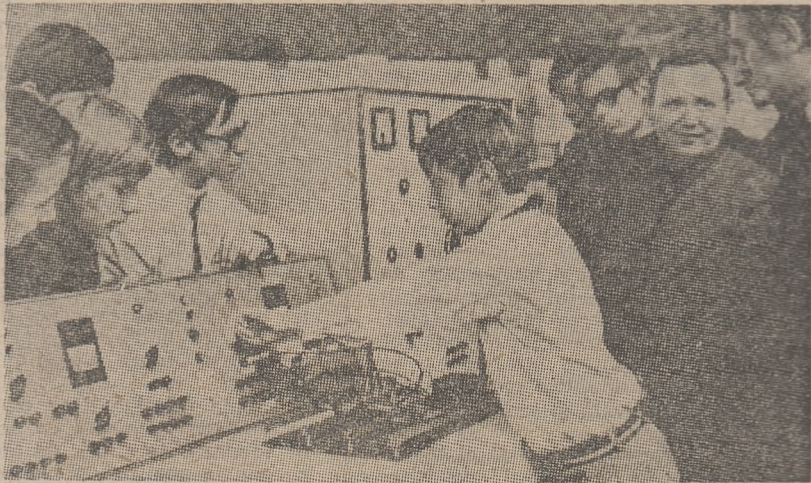
2. Aceasta este o problemă de importanță capitală. Natural, toate școlile și mai ales manualele trebuie să ofere copiilor informații suficiente despre drepturile și idealurile umane cele mai înalte, despre popoare și necesitatea colaborării dintre ele. În același timp, ar trebui mai bine cunoscute însăși ideile pe care le promovează UNESCO, trebuie mai ales promovate ideile sale de înțelegere mutuală între popoare. Dar pentru aceasta, cred să este nevoie mai întîi să ne cunoaștem vecinii, mi se pare, de exemplu, că o înțelegere exactă a României și o cunoaștere exactă a Turciei ar putea ajuta la înțelegerea mutuală universală. Sînt convins că tot ce se întîmplă rău sau, mai degrabă, tot ce este rău în lume provine din această necunoaștere a altora.

ne, al stimei față de alte popoare. Ei oferă, după părerea mea, predarea limbilor străine, a geografiei, a istoriei. Nu trebuie niciodată ratate ocaziile de a prezenta în cea mai bună lumină tradițiile și realizările culturale și științifice ale oricărui popor. Mai există și o altă posibilitate : aceea de a prezenta condițiilor diferite în care trăiesc celelalte popoare, de a le explica și astfel de a-i pregăti pentru a înțelege dificultățile altor țări.

Cred că respectul față de personalitatea umană trebuie inoculat, de la cea mai mică vîrstă, și prin însăși conduita educatorului. Continuă trebuie evitate — și aceasta nu este ușor — tot ceea ce inhibă și-l rănește sufletește pe școlar — ironia, tonul zeflemisitor, desconsiderarea realizărilor lui, care îl hrănesc din plin sentimentul frustrării personalității lui. Copilul trebuie, așadar, respectat, dacă vrem să crească fără complexe și, mai ales, plin de respect și de solicitudine față de cei din jur. Pentru că se știe : numai cel care este respectat poate să-l respecte pe altul și să-l iubească.

STELA PREDESCU

R. D. GERMANĂ

Elevi în timpul practicii în producție la Centrala electrică din Leipzig

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef : AUREL DRAGOȘ MUNTEANU